

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubljana, sreda 7. decembra 1938

Cena posamezni številki din 1.50

Velja tudi za nas

Novi češko-slovaški ministrski predsednik Beran je imel po nastopu svojega odgovornega mesta po radiu nagovor na vse češko-slovaške državljane, v katerem je označil program svoje vlade, a tudi naloge vseh Čeho-Slovakov, da bo mogla okrnjena Češko-slovaška premagati vse težave. Njegov govor je globoko preudaren, poln patriotizma in energične volje, da se s požrtvovalnim delom nadomestijo vse izgube, ki so zadele državo. V svojem govoru omenja predsednik Beran tudi reforme, ki jih mora izvesti nova Češko-slovaška v svoji upravi. Med drugim pravi:

Javna uprava se mora preurediti, da more izpolniti vse svoje dolžnosti. Za birokracijo mora veljati načelo osebne odgovornosti. Iz vseh uradov morajo izginiti vse nepotrebne pisarije. Naloge uradništva so narasle, zato pa je tudi zahteva po pravičnem plačilu upravičenih. Nasprotno je vsem poseganjem na uradniške plače, ki znižujejo njih življenjsko ravnanje, ker bi ta povzročila tudi težke gospodarske motnje.

Vprašanje brezposelne inteligence se mora začeti reševati že v šoli. Izvedli bomo zato temeljito reformo vsega pouka. Nočemo, da vzgaja šola samo odvisno brezposelno inteligenco, temveč hočemo, da vzgoji mlade ljudi za praktično življenje v vseh poklicih.

Te besede ministrskega predsednika Berana veljajo v polnem obsegu tudi za nas. Kajti tudi pri nas je korenita reforma uprave nujno potrebna in čimbolj s to reformo odlašamo, tem večja je njena nujnost. Predvsem pa je eno potrebno, da se demontira centralizem vsaj v njegovih najbolj nemogočih oblikah. Da se prepašča tudi v najbolj malenkostnih zadevah zadnja odločitev vedno le ministru, to mora nujno ubiti ekspeditivnost uprave. Sedanja vlada naglašja, da je njen program dvigniti gospodarsko delavnost, kar pa je dosegljivo le, če je uprava v resnici ekspeditivna, če ni treba ljudem za vsako malenkost leteti v Beograd intervenirat, da se njih zadeva reši v doglednem času.

V neločljivi zvezi z reformo uprave je tudi vprašanje ureditve uradniških plač. Naloge uradništva nepristano rastejo in morajo rasti, ker se vedno bolj večja vpliv države na vse gospodarsko življenje. Tem nalogam more biti kos samo uradnik, ki se ves posveti svoji službi, kateremu ni treba loviti se za postranskimi zaslužki. A tudi čistost uprave je zajamčena šele takrat, kadar je uradnik gospodarsko čisto neodvisen, da more z vso objektivnostjo presojati vsako zadevo. Ne iz sentimentalnih razlogov, temveč le iz praktičnih razlogov je treba rešiti vprašanje uradniških plač.

In konec je treba narediti tudi nepotrebni pisarijam. Teh je danes vedno več in čim manj ekspeditivna je uprava, tem več je pisarij. Znak dobre uprave je, če je čim manj pisarij, znak slabe, da ni nikdar zadosti raznih pisarij.

Ne na zadnje pa je treba hkrati z reformo uprave rešiti tudi vprašanje vzgoje mladine. Obe vprašanji sta dejansko ena celota. Dobra uprava skrbi zato, da dobi tudi dober naraščaj, da dobi iniciativne in ekspeditivne ljudi, ne pa birokrate, ki mislijo le na to, kako si bodo s sedenjem zaslužili pokojnino. Dobra uprava misli na-

dalje tudi na to, da pritegne v svojo službo tudi najposobnejši naraščaj. V ta namen pa je potrebno, da nudi državna služba mladim ljudem ne le zagotovljeno existenco, temveč tudi gotovost, da bodo mogli delati in da bo njih posteno prizadevanje imelo tudi pozitivne uspehe.

Odprto pismo trg. ministru inž. Nikoli Kabalinu

Veleblagovnice naj se prepovedo!

Zadnji »Jugoslavenski Gvozd-jar« je objavil naslednje odprto pismo na trgovskega ministra, ki ga podpisuje tudi vse slovensko trgovstvo.

Mnogo spoštovani g. minister! Trgovsko gospodarstvo prenaša na svojih ramah velika bremena. Z vseh strani se kopičijo težkoče, ki ovirajo njegovo normalno cirkulacijo.

Znane so Vam, gospod minister, minimalne zahteve trgovskega stanu, ki pomenijo osnovno in izredno točko našega življenjskega obstoja.

Ne hoteč se spuščati tu v podrobnosti, smo sklenili, da apeliramo na Vas sedaj prvič v zadevi veleblagovnic v naši državi.

Na koncu tega leta poteče veljavnost uredbe, s katero je bilo svoje dni prepovedano ustanavljanje novih veleblagovnic v Jugoslaviji. Trgovski stan čaka s trepetanjem na ta usodni pojav, ki se bo, če ne nastopijo nove zakonske omejitve, v začetku novega leta zasidral v naše narodno gospodarstvo ter zavzel tak obseg in takšen razmah, da se bodo omajali zdravi temelji naše narodne trgovine.

Ze dalj časa se pripravljajo spekulativni in destruktivni kapitali, da se vržejo z brahialnimi načrti na to privabljivo področje dela.

Vam je, gospod minister, dobro znano, da niso v teh veleblagovnicah udeleženi domači kapitali (ali mednarodni, ki se asimilirajo ter ostajajo v mejah naše narodne države), temveč se tu udeležujejo samo oni profitarški in izkoriščevalni kapitali nenasitnih in grabeljih posameznikov brez domovine.

Vse osebe, ki potrjujejo tem firmam domače poreklo, ne pomenijo nič drugega ko navadno šablono sumljive maske. Da so ti le slamatni možje, se je prepričalo že vse gospodarstvo. To dejstvo prihaja zlasti do izraza, kadar morejo pri teh poslih zaslužiti domači koruptni ljudje.

Ce ne bo sedanja uredba podaljšana ali če ne bo nadomestena z novo, bo v resnici misli ves trgovski stan, da je neljub pastorek v družabnem redu te dežele in njene uprave.

Trgovski stan ni nikdar zahteval od pristojnih oblasti nikake posebne zaščite, pač pa je direktno trpel zaradi zaščite kmetovalcev in indirektno zaradi zaščite bank in bančnikov. Stoično je pretrpel tudi vse udarce domačega gospodarske krize, ki je zaradi mednarodne depresije ustvarila v vsem našem domačem gospodarstvu neznosne ovire. In trpel je stoično tudi zaradi sedanjega zakona o prisilni poravnavi in konkurznega zakona.

Na podlagi tega ter v zvezi s

Hočemo industrializirati državo, hočemo izpopolniti in razširiti naše cestno in železniško omrežje, hočemo bolj intenzivno izkoriščati vsa naša rudna in naravna bogastva, hočemo elektrificirati deželo, hočemo doseči asanacijo vasi, dvig našega kmetijstva, povečanje našega izvoza, hočemo delavnosti na

pretežnimi fiskalnimi bremenii je bilo nekaj stotin trgovskih rodbin po dolgi, mučni in uspešni borbi za svoj obstoj pognano med be-race...

Nismo se preboleti vseh teh udarcev, ko čakamo s strahom na nove udarce. In ti grozé od veleblagovnic.

Veleblagovnice pomenijo za trgovce-posameznike vprašanje za sebe. V svojih prodajalnicah prodajajo veleblagovnice serijske industrijske izdelke, nadalje blago, ki ga kupujejo na raznih dražbah in razprodajah. Kupujejo blago od raznih tvornic, ki so trpele zaradi požarov ali podobno ter na pol pokvarjene predmete zopet pripravijo za prodajo, v kolikor je to sploh mogoče ter jih dajejo v promet. Naravno je, da to blago nikakor ne more po svoji kvaliteti konkurirati solidno izdelanemu blagu, ki ga ima v zalogi trgovce-posameznik. To svoje slabo blago nudijo potrošnikom po enotnih cenah. Te cene so tako nizke, da privabljajo potrošnike, ki ne vedo, da kupujejo za le navidezno nizke cene slabo blago, pravi »poff«.

Trgovec-posameznik ob takšni nesolidni konkurenci nima obstoja. Te veleblagovnice torej na eni strani zavajajo potrošnike v zmo-to, in sicer ravno gospodarsko najbolj slabotne, na drugi strani pa odvzemajo trgovcem odjemalce. To je znano v vsem svetu in zato napredne države kakor Nemčija, Švica, Českoslovaška omejujejo poslovanje tej vrsti spekulativne trgovine in zato so ustanavljanje novih veleblagovnic tudi prepovedale. Kajti veleblagovnice brez izjeme zaslužijo pri tem svojem slabem blagu po 100 do 500 odstotkov, dočim samostojni trgovci ne

vseh poljih! Kako naj te velike in zanosne naloge izvedemo, če ne bo naš naraščaj pripravljen za to delo in če ne bo tem nalogam naša uprava dorasla?

Ne samo za novo Češko-slovaško, tudi za nas je temeljita reforma uprave nujnost, ki je ne smemo prav nič več odlašati!

Pri tem pa te veleblagovnice ne plačujejo državnemu fiskusu prav nič večji davek kakor trgovceposameznik, ki z velikim naporom in muko zasluži komaj toliko, da pokrije svojo režijo in da sebi zagotovi svoj obstanek.

Zaradi vsega tega apelira na Vas, gospod minister, trgovski stan kot na svojega resornega ministra ter Vas prosi, da kontrolirate to stanje v trgovskem gospodarstvu ter da na podlagi strokovnega proučevanja izdate uredbo z zakonsko močjo, ki bo prepovedala ustanavljanje novih veleblagovnic, poleg tega pa da bo tudi omejila poslovanje obstoječim veleblagovnicam.

Interesi narodnega gospodarstva zahtevajo, da se temu zlu v mejah trgovske izmenjave napravi konec! Ne gre pa samo za prepoved novih veleblagovnic, temveč tudi za kontrolo delovanja obstoječih...

Vse stroke trgovskega gospodarstva bodo smatrale za pravično samo ono rešitev, ki bo vzela veleblagovnicam vse one ugodnosti, s katerimi uničujejo ter onemogočajo strokovno usposobljene trgovce-posameznike.

Da se veleblagovnice prepovedo, ne zahtevamo samo gospodarski interesi trgovskega stanu, temveč tudi socialna zaščita velikega števila nameščencev, ki se brezsrčno izkoriščajo v teh veleblagovnicah.

Trgovski stan je sklenil, gospod minister, da Vas s tem zaprosi za osnovno zaščito svojega življenjskega obstanka. Apeliramo na Vas, gospod minister ter upamo, da boste poleg uredbe o prepovedi veleblagovnic izdali tudi uredbo o omejitvi poslovanja po trgovskih strokah veleblagovnicam.

Energičen nastop oblasti proti krošnjarijem

Od vseh strani prihajajo vesti, da so oblasti energično nastopile proti krošnjarijem in jih izgnale iz Slovenije. Pri tej priliki se je izkazalo kot resnično to, kar smo vedno trdili, da večina krošnjarjev sploh nima nobenega dovoljenja niti za krošnjarijenje. Vse trgovstvo je energično akcijo oblasti iskreno pozdravilo, vendar pa so dolgoletne slabe izkušnje povzročile, da trgovstvo še ne veruje, da je krošnjarske nadloge za vedno konec. To se vidi tudi iz raznih dopisov, ki smo jih prejeli in od katerih danes objavljamo dva posebno značilna.

Prvi dopis je iz Gorenjske in se glasi:

Vaša zadnja notica o politični agitaciji krošnjarjev je imela dober uspeh, kajti orožništvo se je začelo naenkrat zanimati za go-

spode in jih pridno voditi na zaslišavanje. Ko bi se hotelo to redno dogajati, kako hitro bi bilo rešeno krošnjarsko vprašanje, kako bi se oddahnilo podeželsko trgovstvo in tudi prebivalstvo, ker je s slabim blagom osleparjeno. Mi odobravamo to oblastveno energično akcijo in želimo, da bi to strogo zasledovanje neopravičenih krošnjarjev delj časa obstajalo. To omenimo radi tega, ker je neki ljubljanski list danes prinesel notico, s katero obljublja... krošnjarjem zopetni povratek, še pred božičem, da bodo seveda še lahko odvzeli slovenskim podeželskim trgovcem tisti bori zaslužek pred prazniki. Občudujemo sočutje tega lista za... krošnjarje in nam je prav žal, da se mu ne smili par tisoč malih slovenskih podeželskih tr-

govcev, ki jim bodo ti paraziti za-služek odnesli. Nikakor ne moremo razumeti, da se more slovenski list potegovati za krošnjarije, ki prinašajo slovenskemu prebivalstvu le škodo, osobito malim podeželskim trgovcem, ki se težko borijo za obstanek. Na vsak način si moramo zapomniti ta list kot zaščitnika naših škodljivcev.

Drugi dopis iz štajerske

Z velikim zanimanjem in zadoščenjem je trgovstvo čitalo v Vašem cenj. listu članek glede krošnjarijev. S posebnim zadoščenjem pa je sprejelo vest, da so se krošnjariji izgnali in napotili v domovinske občine. S tem smo dobili vsaj nekoliko upanja, da se nam pred dolgim časom dana svečana obljuba glede krošnjarijsva uresniči.

Pisec tega članka sem iz laskega sreza. Dne 30. p. m. sem se vozil iz Zagreba ter moral žal ugotoviti, da se je v istem kupeju, kjer je bilo prostora za 8 potnikov, vozilo tudi 7 krošnjarjev, in sicer manufakturnih, ne Dalmatincev, na katere se je v prvi vrsti uprizorila racija. Trije so izstopili v Brezicah in štirje so se peljali z vlakom dalje, kakor sem posnel iz razgovora, do Pragerskega. S seboj so imeli brez števila zavojev manufakture, tako da je bil kupe dobesedno poln v vrednosti najmanj din 10.000—. To se je zgodilo po izgonu krošnjarjev, ker izganjanje se le... ki prodajajo v pretežni večini galanterijo, a krošnjariji-manufakturniki, ki uničujejo našega trgovca in našega najboljšega davkoplačevalca, pa se puste, da delajo nemoteno naprej.

Trgovstvo je glede najnovejše naredbe o izgonu krošnjarjev precej pesimistično in se boji, da se bodo ti po preteku par tednov še v večji meri in večjem številu vrnili ter še bolj odjedali kruh in existenco našemu trgovcu, finančni upravi pa davek, ker pač trgovec, ki ne bo nič prodal, tudi ne bo nič zaslužil in zato tudi ne bo mogel plačati davkov. Zato prosimo oblasti, a obenem tudi zahtevamo, da ostanejo sedanji ukrepi tudi v veljavi. Zlasti pa zahtevamo, da zadenejo ti ukrepi predvsem krošnjarije z manufakturnim blagom, ker ti se poslužujejo najgrših trikov in ti so največji škodljivci.

Vsa trgovina nazaduje, odkar je krošnjarstvo tako bujno razvito. Zlasti pa so v nevarnosti podeželski trgovci, da popolnoma propadejo, če se krošnjarski nadlogi v resnici ne napravi konec.

Francoska trg. delegacija v Beogradu

Da prouči možnosti poglobitve gospodarskih stikov z balkanskimi državami, je poslala francoska vlada posebno delegacijo francoskih gospodarskih ljudi na Balkan. Delegacija je pod vodstvom direktorja oddelka za trg. pogodbe v francoskem trgovinskem ministru g. Alphanda obiskala Bukarešto in Sofijo ter prišla 30. novembra v Beograd. Tu je obiskala vse pomembnejše naše gospodarske uradne in zasebne ljudi. Namen delegacije ni, da bi začela kaka trgovinska pogajanja, temveč se hoče samo informirati o možnostih povečanja trgovine med Francijo in Jugoslavijo.

† Industrialec Franc Premrov

V Martinjaku pri Cerknici je umrl v visoki starosti 89 let lesni industrialec Franc Premrov.

Pokojnik je bil eden naših prvih lesnih industrialcev, ki je s svojo trgovsko spretnostjo in vestnostjo dvignil svoje podjetje v kratkem času kot eno naših največjih lesnih podjetij, ki je bilo dobro znano tudi daleč v tujini. Spadal je med tiste naše zaslužne gospodarske ljudi, ki so s solidnostjo svojih izdelkov odprli našemu lesu dostop na velike tuje trge in to enkrat zavzeto pozicijo tudi znali obdržati. Izdelki Premrovove žage so imeli sloves v tujini in ta sloves je bil v korist vsej slovenski lesni trgovini.

Franc Premrov je bil tudi velik ljubitelj prirode. Zlasti se je zanimal za sadjarstvo in velik del svojega prostega časa posvetil umnemu sadjarstvu. V Martinjaku si je napravil vzoren sadovnjak in rad zalagal notranjske kmetovalce s svojimi cepiči. Njegova zasluga je, da se je na Notranjskem razvilo umno sadjarstvo, ki je dajalo našim kmetovalcem lepe zasluge. Znan pa je bil pokojni Franc Premrov tudi kot odlični poznavalec naših ptic ter bil stalni dopisnik in sodelavec ornitološkega observatorija. Tudi v lovskih krogih je bil pokojni Franc Premrov dobro znan.

Hiša pokojnika je slovela kot ena naših prvih narodnih hiš. Pokojnik sam je bil znan kot izvrsten gospodar, vedno zanesljiv narodnjak, ki je bil povsod spoštovan, njegovo mnenje pa cenjeno.

Velikemu možu bodi ohranjen časten spomin!

Vsem žalujočim pa naše iskreno sožalje.

Sporočilo nemškega generalnega konzulata v Zagrebu

Našim bravcem bo še v spominu, da smo nastopili proti vprašanju nemškega konzulata v Zagrebu, če se morejo nameščati kot zastopniki nemških tvrdk naši državljanji nemške narodnosti. To vprašanje smo označili kot popolnoma odveč, ker ni nihče oporekal popolni enakopravnosti naših državljanov nemške narodnosti. Naravnost napačno pa bi bilo to vprašanje, če bi se hotela s tem delati kaka posebna politika. Da je stavil nemški konzulat to vprašanje, je trdil »Jug. Gvozdjar« in po njem smo tudi posneli vsi vest.

Sedaj pa nam sporoča nemški generalni konzulat v Zagrebu, da je bila trditve »Jug. Gvozdjarja« napačna in da ni nemški konzulat zahteval nobenega takšnega pojasnila. Na telefonsko vprašanje »Jug. Gvozdjarja« je dal tudi nemški konzulat negativen odgovor. Nemški generalni konzulat zatrjuje zato, da je bil članek »Jug. Gvozdjarja« zato brez vsake stvarne podlage.

Nas ta izjava nemškega generalnega konzulata samo veselimo in smatramo s tem tudi polemiko v tej zadevi za končano.

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo bo za Ptuj, ptujsko okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek dne 15. decembra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Občni zbori

13. redni občni zbor zadruga Ljubljanski velesejem bo v petek 16. decembra ob 11. uri v mali sejni dvorani Zbornice za TOI.

Iste pravice trgovcem ko bencinskemu kartelu

Uredba o tekočih gorivih naj se ukine

V zadnji številki smo poročali o ustanovitvi Osrednje sekcije trgovcev s tekočim gorivom pri Zvezi trg. združenj. Poročali smo tudi o vzrokih, ki so privedli do ustanovitve te sekcije ter objavili tudi resolucijo, katere glavna zahteva je, da se ukine uredba o tekočih gorivih z dne 1. julija 1938. S to uredbo je dobil tuji bencinski kartel dejansko monopolno pravico, vsi trgovci s tekočim gorivom pa so zaradi nje brez vsakega zasluga, da bi morali vsi trgovci s tekočim gorivom zapreti svoje trgovine. To pa pač ni bil namen uredbe ter je zato absolutno utemeljena zahteva, da se ta uredba ukine.

Kako zelo je upravičena resolucija, ki jo je sprejel nedeljski ustanovni zbor osrednje sekcije, naj pokažejo še naslednje ugotovitve, ki so bile podlaga sprejete resolucije.

»Službene novine« z dne 8. julija 1938. so objavile odločbo ministrskega sveta o spremembi št. 171 uvozne carinske tarife. V smislu te odločbe plačuje kartel samo 50% carine na uvoz surove nafte, medtem ko morajo obrtne čistilnice plačevati 100% no carino.

Ministrski svet je sprejel to znižanje carine, ker je kartel obljubil:

1. da bo držal po vsej državi nizke prodajne cene,

2. da bo imel vedno povsod v državi zadostne zaloge bencinske mešanice.

Znižana carina naj bi torej bila nekakšna nagrada kartelu, ker da je omogočil znižanje cen in poskrbel, da bodo vsi kraji v državi v zadostni meri preskrbljeni z bencinom oz. bencinsko mešanico.

V resnici pa ni kartel prav nič žrtvoval in zato tudi ni nobene upravičenosti, da se mu zniža carina.

Po naših zanesljivih kalkulacijah kartel kljub določenim prodajnim cenam ogromno zasluži. Pri tem je treba upoštevati, da plača kartel za uvoženo nafto, ki je v bistvu samo mešanica gotovih produktov in katere v naših tako zvanih rafinerijah samo loči v nje sestavine, samo din 150 v zlatu carine, medtem ko mora domača obrtna čistilnica plačevati 3 zlate dinarje, uvoznik gotovega čistega bencina pa celo 9 zlatih dinarjev za 100 kg. Kartel ima na ta način 750 zlatih dinarjev za vsakih 100 kg zaščitne carine.

Da pa napravi iz mešanice čisti bencin, ima kvečjemu 10 par stroškov pri kilogramu.

Nadalje ima kartel velike bonitete, ker prevaža svoje blago, do čim teh domači uvozniki nimajo. Ker se deloma tudi poslužuje vodne poti iz Romunije, je ta prevoz skoro zastoj, medtem ko stane prevoz čistega bencina za domače uvoznike do Maribora ali Ljubljane približno 70 par pri kilogramu. Vse to je dobro vedel tudi kartel in zato predložil tako nizke prodajne litrske cene za bencinsko mešanico, da so morali vsi domači uvozniki bencina upustiti vsak uvoz in so sedaj navezani — ako hočejo prodajati bencinsko mešanico — na nakup pri jugoslovanskem kartelu.

Obrtne čistilnice, ki so imele pred 8. julijem stalno nižje prodajne cene bencinske mešanice, so imele tudi po 8. juliju, ko so plačevale za 100% več na carini kot kartel, še vedno nižje prodajne cene ko kartel. Kartelu pa se je posrečilo, da je monopolna uprava brez vsakega pismenega odloka dala popolnoma protizakonito zapreti edina dva domača obrata obrtnih čistilnic, radi česar sta ta dva obrata izločena iz vrst dobaviteljev.

S tem je kartel postal de facto rdini dobavitelj tekočega goriva.

Ta izjemni položaj bencinskega kartela nikakor ni v korist jugoslovanskemu gospodarstvu. Kajti tem, da so domači trgovci-uvozniki onemogočeni, domače čistilnice pa zapre, je vse naše gospodarstvo odvisno od kartela. Zato je nevarnost, da kartel to zanj ugodno priliko tudi izkoristi in da znova dvigne cene na višino, na kateri so bile pred 8. julijem 1938. To je kartelu tem laže mogoče, ker odloča v pravilniku o reguliranju cen bencina z dne 15. julija o bencinskih cenah neki odbor, v katerem ni niti enega zastopnika domačih trgovcev s tekočim gorivom, zato pa tem več zastopnikov bencinskega kartela. Zato tudi ni prav nobenega jamstva, da bo ta odbor zadostno branil interese domačih potrošnikov. Vsekakor pa ni ne pametno in ne previdno, dajati tujemu kartelu tako izjemni položaj.

Privilegiji kartela so tudi velika krivica

Ministrska odločba določa samo litrske prodajne cene. Tudi to je pomanjkljivo, ker bi morale biti določene tudi kilogramske cene. Kartel je tudi dejansko kilogramske cene povzela dvakrat, litrske pa samo enkrat. Posledica tega je, da se je za trgovca znižala nakupna cena v mnogo večji meri ko pa prodajna. Praktično pomeni to, da je kartel vzela trgovcu zaslužek. Dejansko ima tudi danes trgovec več stroškov s prodajo bencina, kakor pa dobi večji pri litrski prodaji. To je tem večja krivica, če pomislimo, da kartel nima v državi lastnih črpalk, temveč opravlja vso prodajo zanj baš trgovci. Ta spravi vse blago v denar in zahvala kartela za to delo je, da je trgovec ob ves zaslužek. Naravno, da mora proti temu vsak prizadeti trgovec nastopiti z vso odločnostjo.

Kartel ne drži svoje obljube

Kartel se nikakor ni držal obljube, da bo imel stalno in v nemejenih količinah bencinsko mešanico povsod na zalogi. Naši časopisi so že večkrat objavili, da je zmanjkalo bencina. Tako smo bra-

li, da se je to zgodilo v Ljubljani kakor tudi v Mariboru (na zadnje 26. novembra v Mariboru). Kljub temu, da kartel ne bo držal prevzetih obveznosti glede zaloge bencina, pa država ni prav nič omejila uporabo zmanjšane carinske postavke.

Pa še na nekaj moramo opozoriti. Preskrba dežele z bencinom je tudi važna za narodno obrambo. Zato država nikakor ne bi smela dovoliti, da je tako važna trgovina v rokah inozemskih židov. Kartelske tvrdke so namreč lasti inozemskih židov, ki se skrivajo sicer pod lepim jugoslovanskim nazivom tvrdk in raznimj slamatimi možmi, ki prodajajo svoje jugoslovansko ime v korist tujega kapitala. Država bi bila v resnem trenutku popolnoma odvisna od kartela, ki ne nudi prav nobenega jamstva, da bo zadovoljeval potrebe naše narodne obrambe in naših narodnih koristi. To se je videlo okoli kritičnega 30. septembra, ko v Ljubljani ni bilo bencinske mešanice.

Noben pameten gospodar ne da nič na same obljube. Kartel pa do danes ni dal nič več ko le obljube. Nasprotno pa izkušnja uči, da zna kartel hitro in temeljito izkoristiti vsako priliko za zvišanje cen.

To smo doživeli leta 1932., ko je bila prvič uvedena dolžnost obveznega mešanja bencina. Takrat ni bilo nikjer mogoče dobiti bencina. Kjer pa se je dobil, se je prodajal po ceni 20 do 50 din za liter oz. za kilogram. Ravno tako je zmanjkalo bencina v septembru 1937., ko se je znižala uvozna carina na bencin. Tudi takrat je silno padel uvoz bencina.

Vse to dokazuje, da je sedanja uredba o tekočih gorivih nevarna za državo, ker jo spravlja v preveliko odvisnost od bencinskega kartela, in škodljiva za narodno gospodarstvo, ki se mora pokoravati diktatu kartela. Za trgovca pa je naravnost pogubonosna. Več ko utemeljena je torej zahteva, da se ta uredba odpravi, zlasti še, ker ne drži kartel svojih obljub, zaradi katerih so mu tudi bili podeljeni vsi ti nezaslišani privilegiji.

Zato ponavljamo: uredba o tekočih gorivih naj se odpravi!

Sklepi ETEC

Zadnje zasedanje ETEC v Stockholmu je dalo naslednje rezultate, kakor so bili določeni v zaključnem protokolu.

1. Soglasno se odobri v protokolu eksekutive navedene cenitve o verjetnih celotnih uvoznih količinah lesa, ki se cenijo za 1. 1939. na 3.585.000 standardov.

2. Za vse sedanje člane ETEC, to je za Finsko, Sovjetsko Rusijo, Poljsko, Romunijo, Jugoslavijo, Latviško in Švedsko določene eksportne kvote se znižajo za 20%, t. j. od 3.629.000 na 2.903.000 standardov.

Prejšnje kvote so bile določene v standardih takole:

Finska	1.015.000
Rusija	950.000
Poljska	313.000
Romunija	246.000
Jugoslavija	168.000
Latviška	127.000
Švedska	820.000
Skupno	3.629.000

Članice ETEC si pridržujejo pravico kvote po potrebi znižati ali zvišati.

Poljski in romunski delegati so na novo določitev kontingentov pristali šele potem, ko so prejeli zagotovilo, da bo eksekutiva med letom znova precenila poljsko in romunsko kvoto, če bi se to izkazalo za potrebno. Poudarilo se je, da je v skladu z duhom konven-

cije, če je ta elastična. Vendar se smejo kvote spremeniti le, če to zahtevajo izredne in nepremagljive okoliščine.

3. Predlog, da bi se konvencijsko tajništvo s 1. januarjem preneslo v Stockholm, je bil zavrnjen.

4. Angleški zvezi uvoznikov se sporoci, da ETEC ne more sprejeti njenega predloga.

5. Za predsednika konvencije je bil zopet izvoljen direktor Carl Kempe, za sindika pa direktor Ekman.

6. Vse članice se zavežejo, da bodo plačale svoj članski prispevek, ki sme znašati največ en funt za vsakih 1000 standardov za leto 1939. določene kvote. Predsednik konvencije upa, da bo mogoče te stroške znižati za polovico na deset šilingov za 1000 standardov.

7. Ratifikacijo novega dogovora morajo delegacije sporočiti konvenciji najkasneje do 19. decembra 1938.

Ljubljanski velesejem

bomo tudi v letu 1939. imeli dvakrat. Spomladanski bo od 3. do 12. junija, jesenski pa od 2. do 11. septembra. Na spomladanskem velesejmu bodo sodelovale vse važne panoge obrta in industrije, jesenskemu pa bo priključenih več posebnih gospodarskih in kulturnih razstav.

Naše terjatve proti Nemčiji zopet narasle

Vse kaže, da naše terjatve proti Nemčiji ne bodo padle pod 20 milijonov RM, če ne bomo storili prav energičnih ukrepov za njih zmanjšanje. Komaj so te nekoliko padle, že izkazuje zadnji izkaz zopet dvig naših terjatev proti Nemčiji za 1.794.000 RM ali za 15,6 milijona dinarjev na 23.746.000 RM. Znova pa so nazadovale naše terjatve proti Italiji, ki so padle že izpod 60 milijonov din in znatno so se znižali tudi naši dolgovi Češkoslovaški, Romuniji in Madžarski. Gibanje naših kliringov kaže naslednja tabela (vse številke v milijonih dinarjev dotične valute):

Aktivni kliringi:		30. XI.	22. XI.
Bolgarska (red.) din	1,71	1,69	
Bolgarska (tur.) din	0,18	0,37	
Italija din	59,40	62,77	
Nemčija RM	23,74	21,95	
Poljska din	4,60	1,16	
Turčija din	18,45	18,77	
Španija pezeta	2,93	2,93	
Pasivni kliringi:			
Belgija belg	2,39	2,47	
Madžarska din	27,50	32,89	
Romunija din	8,95	11,04	
Češko-slovaška Kč	149,58	153,57	
Švica šv. fr.	4,12	4,14	

Odkupne cene za oljarice žetve 1939

Trgovinski minister je na podlagi uredbe o preskrbi industrije semenskega olja z oljnatimi semeni predpisal naslednje najnižje odkupne cene oljnatih rastlin žetve 1939:

(za sto kg) repice 265 din, za kapusno repico 270, za seme sončnice 170, beli mak 320, sezam 380, koščice mandeljnov 235 in za laneno seme 265 din. Od te cene smejo kupci odbiti 10% za kritje manipulacijskih in režijskih stroškov.

Industrialci lanenega semena pa so se prostovoljno zavezali, da bodo plačevali proizvajalcem laneno seme po 2750 din. Za ricinusovo olje pa se bo dejansko plačevalo proizvajalcem brez vsakega odbitka po 300 din za 100 kg.

Te cene veljajo za vagonске pošiljke franko železniška nakladalna postaja za blago v razsutem stanju po borznih uzaneah. Te pa bo določil Prizad na podlagi čl. 4. in 10. uredbe o preskrbi industrije semenskega olja z oljnatimi semeni.

Ugrožena angleška trgovina v srednji Evropi

Na seji angleškega parlamenta se je govorilo tudi o britanski zunanji trgovini. V debati je izjavil drž. podtajnik Hudson, da je britanska vlada proučila vse mogoče metode, kako bi se uspešno borila proti trgovinskim metodam totalitarnih držav, kakor jih te uporabljajo v srednje in južnovzhodnih evropskih državah. Vlada smatra, da je predvsem potrebna organizacija britanske industrije. Ko bodo te mogle govoriti kot celota, se bodo mogle obrniti na nemška industrijska podjetja in jim reči: Če ne boste vodili konkurence po pametnih cenah, se bomo borili proti vam. Anglija je bila močnejša od vseh totalitarnih držav in imela je vse prednosti, ki so bile potrebne za zmago. Teh prednosti pa ni izkoristila. Toda potrebno je, da se angleška industrijska podjetja organizirajo in potem bodo mogla doseči zadovoljiv sporazum z nemško industrijo.

Velesejem v Milanu

XX. prireditve milanskega velesejma bo od 12. do 27. aprila 1939. Za posetnike velesejma, zlasti pa tudi za razstavjalce bodo dovoljeni veliki popusti na železniških tarifah. Milanski velesejem je velike važnosti za gospodarske kroge dravske banovine, zato opozarjamo na to prireditve že sedaj zlasti tvrdke, ki bi hotele na sejmu razstaviti vzorce svojih izdelkov.

Politične vesti

Romunska vlada je bila izpopolnjena z imenovanjem univ. prof. Petra Andreja za prosvetnega ministra. Ker velja novi minister za intimnega sodelavca voditelja kmetijske stranke Mania, se je položaj romunske vlade s tem znatno utrdil.

Francosko-nemški sporazum je bil podpisan v torek ob 16.30. Podpisala sta ga zunanja ministra Bonnet in Ribbentrop. Sporazum ima tri glavne točke. V prvi se naglašajo, da so dobri sosedni odnosi s Nemčijo in Francijo najbistvenejši element za ohranitev miru. Zato bosta obe sili na vso moč delali za razvoj teh odnosov. V drugi točki ugotavljata obe vladi, da ni med njima nobenih teritorialnih vprašanj več. Tretja točka pa pravi, da se bosta obe državi, ne da bi bili s tem prizadeti odnosi do tretjih držav, v vseh vprašanjih, ki se tičejo obeh držav, medsebojno posvetovali.

Zun. minister Bonnet je po podpisu sporazuma prečital novinarjem kominike o posvetovanjih obeh zun. ministrov. Kominike pravi, da sta oba ministra proučila vsa vprašanja, ki se tičejo gospodarskih in političnih odnosov obeh držav. Oba ministra sta prepričana, da na priznanju sedanjih mej sloneče sodelovanje obeh držav utrjuje mir. V tem smislu je tudi podpisana izjava.

V Ribbentrop pa je prečital po radiu izjavo, v kateri pravi, da je s sporazumom zaključen 40letni obmejni spor. S tem je odprta pot za prijateljstvo obeh držav. Obe državi sta pripravili ustvariti za bodočnost dobro sodelstvo, ker med njima ni več nobenih bistvenih nasprotstev. Gospodarski interesi obeh držav se dopolnjujejo, a tudi duhovno se oba naroda medsebojno oplajata. Spoštovanje, ki sta si oba naroda pridobila v vojni kot junaška nasprotnika, bo samo olajšalo novo politiko prijateljstva. Prepričan je, da bosta to politiko pozdravila tudi oba naroda. To tudi dokazujejo pristranske simpatije, ki jih je bil deležen prav te dni Daladier v Münchnu in on sam sedaj v Parizu.

Mussolini bo po angleških informacijah postavil na sestanku s Chamberlainom naslednje zahteve: 1. Italiji se prepusti španski otok Malorka. 2. Italija dobi večje število delnic Sueske prekopne družbe, da bodo Italijani udeleženi v vodstvu družbe. 3. Statut za Tunis se spremeni, da se zaščiti italijanska manjšina. Ne zahteva pa Italija teritorialnih sprememb v Tunisu. 4. Italiji se omogoči sodelovanje pri upravi železnice Džibuti-Addis Abeba. 5. Italiji se odstopi Cartagena. 6. Generalu Francu se priznajo pravice vojskujoče se države.

Min. predsednik Chamberlain je izjavil v parlamentu, da je naročil britanskemu veleposlaniku v Rimu, naj opozori italijansko vlado na vse posledice, ki bi mogle nastati, če bi aspirirala Italija na Tunis, Korziko in Džibuti. V tem primeru ne bi le ugasnil britansko-italijanski pakt, temveč tudi Vel. Britanija ne bi mogla več nadaljevati svoje politike pomirjenja v Evropi v okviru sporazuma štirih velesil. Nadalje je sporočil Chamberlain, da mu je izjavil zun. minister Ciano, da se italijanska vlada nikakor ne identificira s temi aspiracijami in da tudi ne more prevzeti nobene odgovornosti za izjave nekaterih fašističnih poslancev in za poulične demonstracije.

Italijanski tisk se nadalje reagira na protitalijanske demonstracije v Franciji; zlasti naglašajo tisk, da dokazuje absolutno odklonilno francosko stališče do italijanskih zahtev, da v Franciji še ni zavladal duh, ki je ustvaril Münchenski sporazum.

Hitler hoče rešiti kolonialno vprašanje v šestih mesecih, kakor poroča neki londonski list. V ta namen namerava baje Hitler ustanoviti kolonialno vojsko v višini 100.000 mož, ki bi bila nameščena v južni Italiji in severni Afriki. Namen te vojske bi bil, da izsilijo od Francije priznanje gen. Franca kot vojskujoče se sile, nakar bi sledila blokada republikanske Španije, da bi se ta morala vdati.

Pri nedeljskih sudetskih volitvah je bilo skupno oddanih 2,2 milijona glasov. Z »da« je glasovalo nad 2,1 milijona ljudi, z »ne« pa samo 26.497 ljudi ali 1,21%.

Madžarska vlada pripravlja zakonski načrt, s katerim se uvede na Madžarskem zopet obvezna triletna vojaška služba. Na vojaško službo se lahko pokličejo tudi ženske. Posebna pozornost pa se bo posvetila predvojaški vzgoji, ki bo obvezna za vse od 12. do 18. leta.

Komaj rešena kriza belgijske vlade je zopet izbruhnila z vso silo. Kongres socialistične stranke je namreč sklenil, da morajo vsi socialistični ministri odstopiti, ker je Belgija priznala vlado gen. Franca. Ministrski predsednik Spaak je zaman opozarjal, da mora ta sklep povzročiti demisijo vlade. Kongres je vztrajal na svojem stališču in zato so vsi socialistični ministri odstopili.

V poljskem sejmu je napovedal predsednik ukrajinskega kluba Mudrij, da bo njegov klub v kratkem predložil zakonski načrt o teritorialni avtonomiji Ukrajine. Iz-

javil je nadalje, da vsi Ukrajinci s simpatijami pozdravljajo prvo ukrajinsko državo — Karpatsko Ukrajino. Njegov govor je izzval med poljskimi poslanci silne viharje ogorčenja.

Za Božič darujte svojem in uslužbencem lepa, cenena in praktična darila, katera nabavite najugodnejše v manufakturi Novak na Kongresnem trgu.

Južnoafriškemu ministru Pirowu, ki je nameraval priti te dni v Pariz, je sporočila francoska vlada, da se za njegove kolonialne načrte v Parizu nihče ne zanima. Pirow bi, kakor znano, hotel rešiti kolonialno vprašanje na ta način, da bi Francija zadovoljila z odstopom svojih kolonij nemške kolonialne zahteve.

Washingtonska vlada bo predložila kongresu takoj po novem letu velik pomorski oborožitveni

program, po katerem bo Amerika zgradila 12 velikih oklopnih po 35 do 40 tisoč ton, 6 matičnih ladij za letala, 7 velikih in 8 manjših križark, 77 torpednih rušilcev in 36 podmornic. Stroški za te nove ladje bodo znašali 4 milijarde dolarjev. Moštvo vojne mornarice se bo zaradi teh novih ladij povečalo od 120 na 180 tisoč mož. Ko bodo vse te ladje zgrajene, bodo Združene države Sev. Amerike največja pomorska sila na svetu.

Tudi Anglija bo prihodnje leto silno povečala svoje vojno ladjeve ter nadomestila vse zastarele ladje z novimi.

Japonci poročajo, da so po petih mesecih očistili severne kitajske province od kitajskih gerilskih čet. Pri tem so ubili nad 50.000 kitajskih vojakov, nad 3000 pa so jih ujeli. Druga poročila trde, da so Japonci dosegli vse te uspehe le s strupenimi plini.

Zlati jubilej veletrgovca gospoda Antona Cvenkla

Naš ugledni član gospod Anton Cvenkel, veletrgovec v Sv. Petru v Savinjski dolini praznuje dne 11. t. m. 50letnico, torej zlati jubilej svojega trgovskega udejstvovanja.

Predsedništvo združenja si šteje v posebno dolžnost, da se pri tej priložnosti spominja velikih zaslug svojega najmarljivejšega člana in dolgoletnega odbornika v upravi združenja, tovariša, ki je mnogo koristil svojim trgovskim tovarišem z vedno globoko premišljenim in smotrenim delovanjem.

Zapisnik glavne skupščine bivše zadruga trgovcev za okolico Celja z dne 23. julija 1911. prvikrat omenja, da je bil naš jubilar tega dne izvoljen za odbornika v upravo zadruga. Brez presledka je bil gospod Cvenkel pri vsakokratni volitvi odbornikov znova izvoljen v upravo, ponudena so mu bila večkrat mesta predsednika in podpredsednika, vendar teh mest žal ni mogel sprejeti, radi prezaposlenosti v svojih domačih podjetjih.

Gospod Cvenkel pa se ne da samo voliti, temveč opravlja dolžnost, ki jo z izvolitvijo prevzame izredno marljivo, vestno in vztrajno, saj skoraj ni seje, ki bi se je ne udeležil. Za vsako sejo ima pripravljene važne nasvete in tehtne predloge, ki imajo vsi edini cilj, pomagati trgovini do one stopnje, ki jo kot najvažnejši činitelj v državi zasluži.

Dolgo vrsto let je zastopal gospod Cvenkel interese svojih trgovskih tovarišev tudi v davčnem reklamacijskem odboru. Tukaj je s svojimi preudarjenimi predlogi in neizpodbitno utemeljenimi pojasnili dosegel presenetljive uspehe. Premnogi trgovci, ki bi sicer brez njegovega odločnega nastopa postali žrtve preostre davčne politike, so mu za njegov nesebični trud iskreno hvaležni.

Z zaupanjem pošilja združenje jubilara kot delegata na zborovanju Zveze trgovskih združenj, da tudi tukaj pomaga s svojimi premišljenimi nasveti in predlogi koristiti trgovstvu.

Mnogi dragoceni uspehi v prid trgovstva, za katere se moramo zahvaliti edino gospodu Cvenklu, so zašli že v pozabljeno, ker je pač današnji čas tako usmerjen, da gleda le naprej, na vse, kar je za nami, pa se pozabi.

Vse že omenjene odlične lastnosti je posvetil t. d. svojemu podjetju: tvrdki Zanier & sin, ki je že od nekdanj ena izmed najuglednejših tvrdk Slovenije. Medtem ko je mnoge ugledne tvrdke pred-

vojna kriza in druge zopet vojna vihra, se je posrečilo gospodu Cvenklu z žilavo vztrajnostjo in pravilnim organizatoričnim delom, obdržati podjetje na vzgledni višini.

Njegova neutrudljiva marljivost, preudarnost in skrbno gospodarstvo so za vzgled njegovim nameščencem. In tako je gospod Cvenkel vzgojil že celo vrsto dobrih in večjih trgovskih moči. Spričevala tvrdi e Zanier & sin so najboljšje priporočilo in odpirajo pot nameščencem do najbolj odgovornih mest. Mnogi njegovi nameščenci so danes ugledni trgovci, drugi zopet zavzemajo pri velikih tvrdkah važna mesta. Vsi ti pa se gotovo z veliko hvaležnostjo in spoštovanjem spominjajo svojega učitelja, ki jim je da za pot med svet najboljši, kar se more dati, odlično trgovsko izobrazbo in se-

be kot vzgled dobrega trgovca in gospodarja.

Predsedništvo združenja stori samo svojo dolžnost, da se s tem zahvaljuje gospodu Cvenklu za njegovo vzgledno delovanje v prid trgovskega stanu. V bodrilo za bodočnost naj mu služi dejstvo, da si je s svojim nesebičnim delom in vedno živo stanovsko zavestjo pridobil izredno mnogo simpatij svojih tovarišev, ki mu želijo vse najboljše.

Naše iskrene in pristranske čestitke spremljajo globoko občutene želje, da bi mogel naš jubilar zdraveti še nedogledno dobo zdravih let, uspešno in plodno, kakor je deloval vsestransko koristno v preteklosti.

V Celju, dne 6. decembra 1938. Združenje trgovcev za sreze Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah, v Celju.

Shod ministra Korošca v Trgovskem domu

Po uspehli zborovanjih JRZ v Kranju in Radovljici je v ponedeljek zvečer notranji minister doktor Anton Korošec prisostvoval tudi volilnemu zborovanju ljubljanskih trgovcev, industrialcev in obrtnikov, članov JRZ. Ob 20. se je minister dr. Korošec pripeljal z avtomobilom v spremstvu bana dr. Natlačena pred Trgovski dom, kjer so mu priredili lep sprejem. Pri sprejemu so bili med drugimi tudi predsednik krajevnega odbora JRZ ljubljanski župan doktor Adlešič, ljubljanski kandidat Adolf Golia, g. Kavka, član banovinskega odbora JRZ Josip Ažman in drugi odlični prvaki JRZ, za tem mladina JRZ in veliko število članov te stranke. Dvorana Trgovskega doma je bila do kraja polna ljubljanskih trgovcev, industrialcev in obrtnikov, članov JRZ, ki so ob prihodu ministra dr. Korošca priredili navdušene ovacije ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviću, notranjemu ministru doktorju Korošču in JRZ. Zborovanje je predsedoval g. Josip Bahovec, ki je najprej pozdravil ministra dr. Antona Korošca ter nato podudril uspešno delo sedanje vlade.

Zatem je dal besedo ministru dr. Antonu Korošču, ki je imel daljši govor o naši notranji in zunanji politiki. Dr. Korošec je posebno poudaril uspešno delo za obnovo naše države. »Naš predsednik vlade dr. Milan Stojadinović,« je dejal dr. Korošec, »je pokazal in dokazal Jugoslovanom in vsemu svetu, da je sposoben držav-

nik in dober gospodarstvenik. Vsi smo pričali, kako so tuji diplomati in vsi ostali hvalili modro zunanjo politiko vlade dr. Stojadinovića, ki jo mnoge države žele zdaj posnemati, ker vidijo, da je samo ta politika, to je politika dobrih odnosov z vsemi sosedi in politika ohranitve starih prijateljstev, pravilna in uspešna. Našemu predsedniku vlade dr. Stojadinoviću moramo samo čestitati za to uspešno našo zunanjo politiko, da o naši notranji politiki niti ne govorimo, kajti nam vsem in naši državi je prinesla notranje pomirjenje. Naši industrialci, trgovci in obrtniki že dovolj poznajo gospodarske sposobnosti našega predsednika vlade dr. Stojadinovića. On je te svoje sposobnosti že dovolj dokazal. Jugoslavija se mora zahvaliti za svoje zadovoljivo gospodarsko stanje in za svoj dvig samo modri in pametni gospodarski politiki našega predsednika Stojadinovića. On ve, kaj hoče, ima zelo dobre misli, a kar je glavno, ima tudi pogum, da vse svoje ideje tudi uresniči.«

Govor ministra dr. Antona Korošca so vsi navzočni pozdravili z vzkliki Nj. Vel. kralju, Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, Jugoslaviji, predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, notranjemu ministru dr. Korošču in JRZ. Po končanem govoru se je minister dr. Korošec poslovil od navzočnih. Po njegovem odhodu se je zborovanje nadaljevalo ter so govorili še kandidata Adolf Golia in Kavka ter ljubljanski industrialcec Knez.

(A. A.)

Za poslovne ljudi

Trgovsko društvo »Mercur« v Ljubljani je razposlalo »Trgovski koledar« za leto 1939. To je že 25. letnik tega kažipota za poslovne ljudi. Vsebinska tudi tega letnika je zanimiva in trajne praktične vrednosti.

Uverjeni smo, da bo vsakdo, kdor si je nabavil prejšnje letnike, z veseljem segel tudi po 25. letniku ter si na ta način izpopolnil praktično knjižnico, ki jo izdaja društvo »Mercur« v obliki koledarjev. Vsebinska knjižnica se vsako leto menja. Zelo veliko praktičnih in poučnih stvari se je nabralo v tolikih letnikih koledarja. Treba le posamezne prelistati, pa se najde vse, kar se potrebuje v praktičnem življenju. Zato so pa vsi trgovski koledarji spravljivi v knjižnici rednega trgovca, ker vsak koledar ima trajno vrednost.

Zunanja trgovina

Jugoslovansko-romunska trgovinska zbornica je začela v Beogradu poslovati. Svoje prostore ima na Obilicem vencu 36/II.

V italijanskem kilirgu je izplačala Narodna banka nakaznice do št. 19.387 z dne 20. oktobra 1938. Ne samo uvozniki kave, temveč tudi uvozniki drugega kolonialnega blaga kakor čaja, cimta, popra itd., bodo morali v bodoče plačevati angleški funt po 262 din, kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«. Ker daje Narodna banka funte po ceni 238 din samo za uvoz surovin, se je zvišal tečaj funta že na 247 din ter se bo po sodbi borznih krogov zvišal še na 250 din.

Pri gospodarskih pogajanjih med Göringom in kraljem Karolom se je govorilo tudi o romunskih dobavah petroleja Nemčiji. Zgradila se bo baje posebna dovodna cev iz Romunije v Nemčijo.

Med Romunijo in Bolgarsko je bila sklenjena nova trgovinska pogodba, s katero bo znatno povečan bolgarski izvoz v Romunijo.

Bolgarska je letos izvozila v Nemčijo že 30.000 svinj. Sedaj je sklenila z Nemčijo nov dogovor, po katerem bo mogla letos izvoziti še 15.000 svinj.

Industrija konzerviranja sadja in povrtnine se na Bolgarskem v zadnjih letih naglo razvija ter je danes že 342 takih podjetij na Bolgarskem. Največ teh tovarn je v Plovdivu in okolici, kjer je skoraj ena tretjina vseh teh tovarn.

Bolgarska bo znova povečala z bombažem posejano ploskev, in sicer od 57.500 ha v l. 1938. na 71.500 ha v l. 1939.

Na češkoslovaškem nameravajo ustanoviti privilegirano mlekarstvo družbo, ki bi dobila tudi monopol za vso trgovino z jajci. Madžarska je dobila z novimi kraji tudi 3 sladkorne tovarne ter tako veliko s sladkorno repo zasajeno ploskev, da se bo njena sladkorna produkcija povečala za 50%. 35% vsega sladkorja bo morala Madžarska v bodoče izvoziti, ker ga doma nikakor ne bo mogla potrošiti.

Madžarska je dobila z novim češkoslovaškim ozemljem 16 bank s skupno 49 podružnicami. Vse te banke so imele 602 milijona Kč vlog.

Italijanska vlada je pripravila načrt, po katerem bi se železna proizvodnja v Italiji podvojila. V ta namen bo vlada postavila več novih plavžev.

Na londonskem lesnem trgu vlada še nadalje mirna tendenca. Kupci je še vedno malo. Malo več zanimanja je za pohištveni les. Cene so čvrste, kar je posledica zmanjšanih zalog.

Mehiška vlada je dobila od Nemčije velik kredit za nabavo strojev in raznih naprav za modernizacijo pred kratkim nacionaliziranih petrolejskih podjetij. V Nemčiji bo kupila teh strojev za 25 milijona dolarjev.

Proizvodnja »Bunec«, kakor se imenuje umetni kavčuk, je v Nemčiji narasla že na 100.000 ton na leto, to je ena četrtina vse nemške potrošnje. Verjetno je, da se bodo l. 1939. vsi avtomobilski obroči izdelovali le iz »bunec«.

Konkurzi - poravnave

Kaznjašec je konkurz o premoženju dr. Armina Strasserja, odvetnika v Dol. Lendavi. Konkurzni sodnik dr. Košan, upravnik mase odvetnik dr. Cvetko. Prvi zbor upnikov dne 13. decembra ob 10. Oglasitveni rok do 31. decembra, ugotovitveni narok dne 12. januarja ob 10.

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 4

Telefon 33-80

Zaradi praznika izide prihodnja številka »Trgovskega lista« šele v ponedeljek, dne 12. decembra.

Denarstvo

Valutna politika Narodne banke

iz izjave guvernerja dr. Radosav-
ljevića

Glavni cilj valutne politike Narodne banke, da se ohrani stabilnost dinarja, je bil doslej z uspehom dosežen in spada dinar v vrsto zdravih valut. Zaupanje v dinar pa je tudi upravičeno. Državni proračun je uravnotežen, aktivnost trg. bilance in velika zlata podloga N. B. pa jamčita za vrednost naše denarne enote. Tudi v času največjih mednarodnih komplikacij je ostal dinar čvrst.

Zadnje dni pa so nastale zaradi zmanjšanja našega izvoza v neklirinške države ter večjega uvoza iz teh držav, nekoliko pa tudi zaradi deviznih težkoč drugih držav živahnije fluktuacije na našem svobodnem deviznem trgu. N. B. je dajala za nabavo surovin funte po stalnem tečaju 238 din, da s tem v polnem obsegu zagotovi preskrbo s surovinami. Za druge potrebe pa so morali interesenti kupovati devize na svobodnem trgu. Ker pa je tu povpraševanje večje od ponudbe, so se začeli tečaji dvigati. Pripomniti pa je treba, da se 75% vse naše zunanje trgovine plačuje po kliringih.

Resnica je, da vpliva podražitev svobodnih deviz ugodno na naš izvoz, kar je za nas važno, na drugi strani pa ovira uvoz. Tudi brez vsake intervencije bi zato prišlo v kratkem do izravnanja med ponudbami in povpraševanjem po svobodnih devizah in s tem tudi tečajev.

Kot čuvar narodnega denarja pa N. B. ne more prepuštrati, da bi doletela tečaj le povpraševanje in ponudba. Zato je N. B. v sporazumu s finančnim ministrom storila potrebne ukrepe, s katerimi se bodo uvozniki trgovini zagotovile potrebne devize ter se bo prepričilo, da bi njih tečaj preveč narasel. Ker ima N. B. zadosti rezerv, bo nadaljevala svojo intervencijsko politiko, da še nadalje zagotovi stabilnost dinarja, kar je za vse naše narodno gospodarstvo največje važnosti. Ni zato niti najmanjšega povoda za kakšno razburjenje.

*
»Jug. Kurir« poroča v zvezi s to izjavo, da je N. B. sklenila, da na svobodnem deviznem trgu ne sme tečaj funta presegati 262 in da bo po tem tečaju prodajala funte, če ne bi bilo zadosti blaga po tem tečaju od zasebnikov.

*
Na ljubljanski borzi so notirali državni papirji v torek takole: 7% investicijsko posojilo 98—99, 4% agrarne 55.50—59.50, 2% vojna škoda 461—464, 6% begluške 88 do 89, 8% dalmatinske 87.25—88.25, 7% Blair 89.50—90.50, 8% Blair po 94—96, 7% Seligman 100 in 7% stabilizacijsko po 95.50—96.50.

Nemške klirinške marke so bile po 14.20—14.30, angleški funt po 238.

Devizna podloga Čsl. narodne banke se je po izkazu z dne 30. novembra zaradi transfera dela angleškega posojila povečala za 511.8 na 1.307,9 milijona Kč. Dotok bankovcev se je zaradi ultima povečal za 201,3 na 6,87 milijarde Kč. Posojila pa so padla za 524 milijonov. Zlato kritje je naraslo na 35%.

Ker so se razmere na češkoslovaškem denarnem trgu znatno zboljšale, so čsl. denarni zavodi sklenili, da bodo s 1. decembrom izplačevali do 10% vseh vlog na knjižice, na vloge v tekočem računu pa od 25 do 40% mesečno. Nekateri zavodi izplačujejo že vse vloge.

Obtok bankovcev se je na Madžarskem v zadnjem tednu noveembra povečal za 65,7 na 806,4 milijona pengov.

Vel. Britanija je začela zbirati zlato podlogo tudi v Južni Afriki in Kanadi, da bo mogla v primeru vojne plačevati kar z zlatom, zbranim v dominionih. Ze sedaj cenijo zlato podlogo Vel. Britanije v Južni Afriki na 50 milijonov funtov.

Ali je skladiščna knjiga potrebna za verodostojnost knjigovodstva?

I.

V praksi je nastalo aktualno vprašanje, ali je skladiščna knjiga za verodostojnost knjigovodstva neobhodno potrebna.

Skladiščna knjiga spada med trgovske pomožne knjige. V knjigovodstvu število nesistematičnih (pomožnih ali postranskih) knjig za verodostojnost knjigovodstva ni predpisano. Njih število se ravna po tem, kako vsak posameznik smatra za potrebno, da se določene važne okolnosti detajlirajo in pregledno navedejo.

Vprašanje, ali je skladiščna knjiga potrebna za sklenjeno knjigovodstvo, je presojati iz namena, ki naj ga ta knjiga izpolni. Skladiščna knjiga ima praviloma dvojen namen. V podjetjih, kjer jo vodi skladiščnik, dosežemo z njo medsebojno kontrolo knjigovodstva in skladišča. Pri inventiranju nam nadalje saldo skladiščne knjige pokaže, kako velika naj bo zaloga. Ti nameni so pa dosegljivi tudi na drug način. Večina podjetij ne vodi v taki obliki, da bi bila porabna za knjigovodstvo. Pri špecerijskih trgovinah, železninah, galanterijah itd. so predmeti tako mnogovrstni, da je vodenje pravilne skladiščne knjige dejansko nemogoče. V drugih trgovinah, kjer se predmeti spajajo, mešajo ali razkrajajo itd., n. pr. v trgovini z olji, je v praksi nemogoče, da bi knjigovodstvo moglo prav slediti vsem izpremembam, katere se dogajajo z blagom.

V bistvu ima skladiščna knjiga namen, da pokaže pravilnost inventarja. Knjiga, v katero se vpišuje inventar, se smatra za glavno knjigo, dočim je skladiščna knjiga le pomožna knjiga. Kljub veliki važnosti, ki jo ima za knjigovodstvo inventar, pa določa na primer naš novi trgovinski zakon v § 48., da sme trgovec, če ima tako zalogo blaga, da po naravi njegovega trgovanja s tem blagom ne more vsako leto sestavljati popisa, sestavljati tega vsako drugo leto. Potemtakem je v vmesnih letih nekvarno verodostojnosti knjigovodstva dovoljeno vstaviti zalogo in vrednost le po oceni. Ako da trgovinski zakon glede popisa samega tako koncesijo, se mora brez nadaljnega smatrati, da skladiščna knjiga, ki ima namen inventar kontrolirati, ni tako važna za končni efekt, da bi knjigovodstvo brez nje ne bilo verodostojno ali vsaj toliko popolno, da bi se ne moglo porabiti za oceno po II. načinu, ki ga navaja k čl. 120. pravilnik k zakonu o neposrednih davkih.

Z vpogledom v poslovne knjige se peča čl. 120. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih. Ta člen nikjer ne omenja, da se poslovne knjige brez skladiščne knjige ne morejo smatrati za verodostojne dokaz, koliko so znašali davku zavezanj dohodki. Vse, kar govori ta člen o namenu, katerega naj doseže skladiščna knjiga, je le to, da je pri računih blaga pregledati za izpričbo fakture, tovrstne liste, račune odpremnika in podobno. Pravilnik določa, da je treba tudi kontrolirati, ali se je blago dejansko prejele. Toda ta kontrola se more izvesti tudi na ta način, da se primerja zaloga v začetku in na koncu leta ter upoštevajo nakupi in prodaje tekom leta ter običajne cene, ki so se med letom za blago dosegle, pa se more brez skladiščne knjige ugotoviti, ali je blago dejansko došlo ali ne.

Potemtakem za oceno popisa inventarja skladiščne knjige, ki ima v knjigovodstvu več ali manj podrejen pomen, ni neobhodno potrebno.

II.

Zanimivo je, kako davčna oblastva, reklamacijski odbor in upravno sodišče v Celju presojajo to vprašanje.

Neka trgovina v Ljubljani ni imela skladiščne knjige, pač pa so bile vse druge poslovne knjige v popolnem redu, kakor je to ugotovil knjigovodstveni izvedenec davčne uprave. Kljub temu pa davčni odbor rezultate poslovnih knjig ni upošteval in tudi reklamacijski odbor je pritožbo zavrnil z utemeljitvijo, da se rezultat vpogleda v poslovne knjige ne more smatrati za pravilnega, ker se ni vodila skladiščna knjiga, zbog česar se inventura ni mogla preizkusiti.

Proti tej zavrnitvi je za eno leto vložil prizadeti trgovec tožbo na upravno sodišče v Celju, ki je v svoji razsodbi odločilo, »da je pri tožbi stranki vodenje skladiščne knjige pogoj za verodostojnost njenega knjigovodstva in za uspešno kontrolo zalog«. Tudi pri odmeri pridobnine za naslednje leto je vložil tožbo, katero pa je z ozirom na prvo zavrnitev izčrpaneje utemeljil. Svoji tožbi je priložil tudi potrdilo zbornice za TOI, da za oceno popisa inventarja skladiščna knjiga, ki ima v knjigovodstvu več ali manj podrejen pomen, ni neobhodno potrebna. Glede te tožbe je bila utemeljitev tako izčrpna, da je upravno sodišče odločilo, da z ozirom na izpremenjeno stanje ne vztraja več na svojem stališču. Bilo je mnenja, da bi bil moral reklamacijski odbor pred izdajo odločbe zaslišati knjigovodstvenega strokovnjaka o tem, ali je v primeru tožeče stranke z ozirom na vrsto in obseg

njenega poslovanja vodenje skladiščne knjige potrebno za popolnost in verodostojnost njenega knjigovodstva. Radi oddaje tega mnenja bi bil moral knjigovodstveni strokovnjak pregledati knjigovodstvo tožeče stranke in se poučiti o poslovanju tožeče stranke. V svojem mnenju bi se moral knjigovodstveni strokovnjak baviti tudi z ugovori tožeče stranke, po katerih je v njenem podjetju vodenje skladiščne knjige nepotrebno in z ozirom na način poslovanja tudi nemogoče. Ker je reklamacijski odbor označil poslovne knjige tožeče stranke radi nedostajanja skladiščne knjige za neverodostojne, ne da bi bil o tem poprej zaslišal knjigovodstvenega izvedenca, je ostalo postopanje bistveno nedostojno in je moralo upravno sodišče napadeno odločbo razveljaviti.

S tem je stopilo to vprašanje v nov stadij, ki je za prizadete v toliko zanimiv, da je upravno sodišče izreklo, da reklamacijski odbor ni upravičen brez nadaljnega zavrniti rezultat poslovnih knjig, češ, da ni verodostojen, ker mu manjka skladiščna knjiga. Reklamacijski odbor bo prisiljen, da zasliši knjigovodske večake o tem, ali je v konkretnem primeru skladiščna knjiga potrebna ali ne. Na ta način bo onemogočeno, da bi finančna uprava iz fiskalnih razlogov v naprej odklanjala verodostojnost predloženih poslovnih knjig že radi tega, ker se ne vodi skladiščna knjiga. Ker je to vprašanje za vse, ki vodijo poslovne knjige in hočejo z njimi dokazati pravilnost vloženih prijav, načelne važnosti, bomo o njegovem nadaljnjem razvoju svoječasno poročali.

Z motorizacijo poštne voženi ne bo nič

Vloga, ki jo je Združenje trgovcev v Mariboru te dni naslovilo na pošto ministristvo zaradi nabave avtomobilov za prevažanje pošte v Mariboru, je, kakor vse kaže, ostala brez uspeha. Poštno ravnateljstvo v Ljubljani je namreč za 21. t. m. razpisalo licitacijo za oddajo poštne voženi s konjsko vprego za prihodnje proračunsko leto 1938/39. Vzklicni ponudek znaša 84.500 din. Še pred par leti so stala poštne vožnje okrog 150 tisoč dinarjev, pa jih je ostra konkurenca zlicitirala navzdol. Stroški za motorizacijo poštne voženi bi bili nekako 120.000 din in bi

bilj torej le nekoliko višji kot za konjsko vprego.

Človek obrača, Bog pa obrne, pravi pregovor. Tako je tudi glede tega problema. Poštno ravnateljstvo v Ljubljani je, kakor smo informirani, že pripravilo dva poštna avtomobila, od katerih naj bi eden prišel v Maribor, ministristvo pa je zadevo obrnilo v drugo smer, in tako je zopet ostalo vse po starem. Ako se zadeva kmalu ne uredi, bosta avtomobila poslana kam v notranjost države, Slovenija bo pa potem morala dolgo čakati, da sploh dobi drug avtomobil za prevažanje pošte.

Zaradi previsokih cen zaostaja naš izvoz

Oslabitev dinarja proti funtu

V novembru se je dvignil tečaj angleškega funta proti dinarju za približno 30 din, oz. dinar je padel proti funtu za približno 10%.

»Jug. Kurir« piše, da je prišlo do tega nazadovanja dinarja, ker daje Narodna banka funte samo za uvoz surovin iz neklirinških držav. Samo za ta uvoz daje N. B. funte po tečaju 238 din. Število teh surovin pa je zelo majhno.

Nar. banka se je odločila k temu koraku, ker se je v zadnjem času naš izvoz v neklirinške države zelo zmanjšal, kar je posledica previsokih cen naših izvoznih proizvodov. Cene naših izvoznih proizvodov so povprečno za 15 do 40%, in tudi več, višje od svetovne paritete. Zato je bilo izključno, da bi naš izvoz v neklirinške države ohranil svoj dosedanji obseg. Da bi vseeno omogočila izvoznikom izvoz, je Narodna banka

povišala za nekatere izvozne predmete odkupni tečaj za funte. Tako je objavila N. B. v juniju seznam predmetov, za katerih izvoz bo kupovala funte po 250 din. Oč izvoznikov puranov v Anglijo pa odkupuje Nar. banka funte celo po 262 din. Kljub vsem tem ukrepom pa ni mogel biti dotok deviz iz neklirinških držav tako velik, da bi popolnoma zadostoval za naš uvoz iz neklirinških držav. Narodna banka ima sicer dovolj deviz in tudi zlata, vendar pa iz lahko razumljivih razlogov mora biti previdna pri prodaji deviz, ker bi se sicer mogle zaloge deviz preveč zmanjšati.

Upoštevati pa je treba tudi to, da se je naš izvoz v primeri z lani sploh znižal in da dosega komaj 80% lanskega. Posebno usodno pa je to, da se je znižal naš izvoz predvsem v neklirinške države.

Tako smo izvozili lani pšenice za 260 milijonov din za svobodne devize, letos pa nič. Izvoz lesa se je zmanjšal za 220 milijonov din, od česar odpade na neklirinške države okoli 150 milijonov din ali 45%. Nazadovol pa je tudi izvoz rud za 114 milijonov din. Končno je padel tudi izvoz konoplje za približno 38 milijonov din.

Kako zelo je v prvih 10 mesecih nazadovol naš izvoz v neklirinške države, kaže naslednja tabela:

	klirinške izvoz	neklir. klirinške izvoz	neklir. klirinške izvoz	neklir. izvoz
1938	2.651	1.341	2.913	1.285
1937	3.176	1.933	3.050	1.215

Te številke dokazujejo, da smo letos prešli za 600 milijonov deviz manj ko lani. Posebno pa je začel nazadovati naš izvoz v oktobru. Tako smo bili lani v oktobru aktivni za 101,4 milijona din, dočim smo letos pasivni za 42,1 milijona din. A tudi iz klirinških držav smo letos več uvozili, kakor v nje izvozili.

Dobave - licitacije

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 9. decembra ponudbe za dobavo 4 premogovnih vozikov bunkerjev.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 7. decembra ponudbe za dobavo tračnikov; 14. decembra ščetk. jermen in 2.000 kg svlnca.

Artilerijsko-tehnični zavod mornarice Lepetane sprejema do 9. decembra ponudbe za dobavo razne opreme za gasilce, raznih tehničnih predmetov, sekir, lopat, žice ter plinskih mask.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do dne 12. decembra ponudbe za dobavo bakra, bakrenih cevi, fleksibilnih cev' mendenaste pločevine, žice, medij, delta-metala, raznega stekla, raznih kant za olje, bencin, vodo; 14. decembra 150 kg lak-bencina; 20. decembra razne posode za barve, steklene in porcelanaste posode in brusilnih kamnov; 21. decembra keramičnih ploščic, IT-plošč, jekla, železa, jeklene pločevine in žice; 27. decembra raznega orodja, ključev i dr.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 10. decembra ponudbe za dobavo podzemnega kabla, žice, vrvce iz jute in raznega elektrotehničnega materiala; 29. decembra tračnice, spojnic, vijakov, žeblice; 31. decembra raznih predmetov za odgojo psov.

LICITACIJE

Dne 12. decembra bo pri Upravi zavoda »Obilicevo« pri Kruševcu licitacija za dobavo raznih ventilov, železa, zakovic in pločevine; 20. decembra ventilov, raznih cevi itd.

Dne 9. decembra bo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu licitacija za oddajo raznih mizarskih in ključavničarskih del za adaptacijo okrožnega urada v Zagrebu.

Dne 12. decembra bo pri Upravi III. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Čačku licitacija za dobavo raznih cevi.

Dne 14. decembra bo pri Štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo raznega fotografskega materiala; 29. decembra raznega fotografskega materiala.

Dne 15. decembra bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo desk in letev; dne 17. decembra za dobavo raznega kartona.

Dne 27. decembra bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo jeklene pločevine; 28. decembra potrebnih predmetov za bager; 29. decembra za dobavo raznih barv za pomorske svetilnike in znake.

Dne 29. decembra bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 3000 kg lesenih kroglic in 20.000 kg trakastega železa; dne 30. decembra raznih kartonskih škatel in 30.000 kg olja za kamnikit.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani na vpogled.)

DRAŽBA LESA

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 24, razpisuje za 20. decembra 1938. ob 11. uri javno dražbo bukovine na panju etaža 1938. in 1939. in sicer: ca 11.460 plm hlodovine, ca 7.440 prm drv, vse iz območja gozdne uprave razlaščenih gozdov Kočevje. Pojasnila, razglas, pogoji in tiskovine so na razpolago pri navedenih upravah v Ljubljani in Kočevju.

Širite »Trgovski list«!

Davčni svetovalec

V. I. v M. — Vpogled v odmerne spise. Za leto 1931. se vam je odmerila pridobitina od veliko večjega dohodka, kakor ste ga napovedali. Vložili ste proti odmeri pritožbo, v kateri ste na splošno zanikali, da bi imeli ocenjene dohodke. Sele zdaj ste zvedeli, da bi smeli pogledati odmerne spise in prositi za pojasnilo, ali je mogoče, da to naknadno storite in vloženo pritožbo naknadno popolnite.

Odgovor. Po čl. 133. zakona o neposrednih davkih ima davčni zavezanec pravico vpogledati odmerne listine, toda samo toliko časa, dokler teče pritožbeni rok. Če je pritožbeni rok že potekel, nimate več pravice, da bi spise pogledali. Sicer je pa tak vpogled izven pritožbenega roka brezpredmeten, ker davčna uprava vsako dopolnilo, ki dospe potem, ko je pritožbeni rok že potekel, kratkotalno odklanja.

M. P. v Št. J. — Prepozno vložena pritožba. Vložili ste pritožbo, pa ste rok za 2 dni zamudili. Davčna uprava je zaradi tega vašo pritožbo zavrnila. Radi bi vedeli, ali se je mogoče na kak drug način znebiti krivičnega predpisa davkov.

Odgovor. Ker pritožbe niste pravočasno vložili, je postala odmera davka pravomočna. Pravomočno predpisani davki se morejo odpisati le, če bi se izkazalo, da se tudi pritožbo ne dajo izterjati. Poleg tega pa se odpisujejo pro rata temporis le, če bi obrat trajno ustavili. V bodoče vam priporočamo, da se v takih in podobnih primerih, ko vlagate pritožbo že po preteku roka, poslužite ugodnosti čl. 4. zakona o neposrednih davkih, ki odreja, da prekoračitev roka za največ 15 dni nima zakonskih posledic, ako se prekoračitev ob enem s pritožbo opraviči s posebno tehtnimi razlogi, n. pr. boleznijo, daljšo nepríučakavano odsotnostjo itd.

Ad. B. v M. — Plačevanje pobotniške takse za službene prejeme. Pri vas je bil organ finančne kontrole, ki je zahteval od vas plačilo 1/2 % pobotniške takse za službene prejeme vaših nameščencev. Nameščenci (trgovski pomočniki) ne dajo nikakih pobotnic, pač pa imate v blagajniški knjigi zabeleženo, koliko ste vsakemu nameščencu izplačali. Prosite za navodilo, ali naj navedeno takso plačate.

Odgovor: V zadevi je izdalo ministrstvo za finance razpis za dne 18. februarja 1935., št. 13361, ki je obvezen za vsa oblastva in vse uradne organe. Po tem razpisu se pobotniška taksa načelno plačuje samo za pobotnice ali listine. Ako ni pobotnice ali kake nje nadomestujoče listine, potem ne more obstojati nikak taksna dolžnost. Od tega pravila napravljata zakon za službene prejeme privatnih nameščencev izjemo v tem smislu, da so ti dolžni plačati takso, če prejemajo plačo na podlagi podpisane ali nepodpisane seznama ali če se plača knjiži na tekoči račun dotičnega uradnika. Razpis tolmači to zakonsko določilo, tako, da so privatni nameščenci dolžni plačati pobotniško takso, če prejemajo plače po podpisanim ali nepodpisanim seznamu, po nalogu, izdanem blagajni, v kuverti, ki se podpisuje ali ne podpisuje in zadržava v spisih do sledečega izplačila ali pa se izplačilo knjiži na tekoči račun dotičnega uradnika. Za privatne nameščence, ki so dolžni plačevati takso, smatra razpis ne le uradnike, temveč vse nameščence, ki pogodbeno dobivajo mesečno plačo in opravljajo posle, za katere imajo potrebno kvalifikacijo. Osebe, ki dobivajo plačo dnevno, tedensko ali petnajstdnevno, niso dolžne plačevati takse za svoje službene prejeme. Iz tega izhaja, da morata biti podana oba kriterija: mesečna plača

in kvalificirano delo. Nameščenci, pri katerih nista dana oba kriterija, ne morejo biti dolžni, da plačujejo omenjeno takso. Vprašanje, ali spadajo tudi trgovski pomočniki med osebe, ki so zavezane pobotniški taksi, je v nekem konkretnem primeru odločila finančna direkcija v Ljubljani, da trgovski pomočniki niso dolžni plačevati takse, toda ministrstvo za finance je bilo pozneje mnenja, da podlegajo taksi n. pr. tudi trgovski pomočniki, četudi bi prejemali petnajstdnevno svojo plačo. Ta odločba ne more biti pravilna, ker nasprotuje obveznemu razpisu, ki odreja, da morata biti za taksno dolžnost dva pogoja: mesečna pla-

ča in kvalifikacija. Trgovski pomočniki, ki nimajo mesečne plače, ne morejo biti zavezani taksi, ker jim za to dolžnost manjka eden bistvenih pogojev taksne dolžnosti. Kadar prejemajo plačo na način, ki utemeljuje taksno dolžnost, to je na podstavi pobotnice, podpisane ali nepodpisane seznama, v kuverti, ki se podpisuje ali ne podpisuje itd., se tudi oni ne bodo mogli z uspehom upirati taksni dolžnosti. — Po našem mnenju niste dolžni plačati takse, katero organ finančne kontrole od vas zahteva, če se ne izda nobena pobotnica in je plačilo razvidno le iz blagajniške knjige. Davčna uprava vas bo morebiti kaznovala in tudi

finančna direkcija bo vašo pritožbo proti kazenski odredbi davčne uprave bržkone zavrnila, vendar je upanje, da boste prodrli pri upravnem sodišču oziroma državnem svetu, ki v zadnjem času dosledno odloča, da taksna dolžnost ni podana, če nameščence ne prejemajo plače na podstavi pobotnice ali po spisku ali knjiženju na tekoči račun, kar po mnenju državnega sveta prav tako pomenja neko vrsto pismenega potrdila o prejemu plače. Ako bo prišlo do tega, da boste prisiljeni iskati pravico pri upravnem sodišču, nam pišite, da vam pošljemo prepis razsodbe državnega sveta br. 5123/37 od 5. junija 1937.

hotele z vsem udobjem in skromnimi cenami! Pojasnila in prospekte daje brezplačno Tujskoprometno društvo.

Opis oglasa Adelboden, Hotel National: 30x70 mm. Besedilo brez vsake slike: Uvodna vrstica v velikih črkah »Adelboden, Hotel National.« Ostalo besedilo v polmastnem petitu: »1356 n. m. Sredi lepega Adelbodna z nedosegljivo sončno lego in v neposredni bližini vseh športnih možnosti s svojim lastnim drsališčem je ta negovani družinski hotel vedno pripravljen, da svojim gostom vsako uro bivanja v njem spremeni v užitek. Igra lastni orkester, družabni prostori, igralne sobe in bar nudijo veselo zabavo. Penzija Fr. 12-50 do 15-50.

Opis oglasa hotela Eiger: 23x70 milimetrov. Besedilo brez slike. Uvodna vrstica v velikih črkah: »Mürren: snežnat in sončen!« Ostalo besedilo v polmastnem petitu: »Zimski šport je sijajno organiziran, stroški so v ceni zapopadeni. Hotel Eiger je udoben, dober in prigrčen. Tedenske pavšalne cene od fr. 98— dalje. Telefon 46-40. A. Allmen.«

Hotelski oglas in občinstvo

Kako naj bo sestavljeno besedilo za hotelski oglas? Kaj je občinstvu všeč in kaj si želi? Kaj je važno in kaj ne? Taka in podobna vprašanja se rešujejo pri hotelski reklamni večinoma z občutjem, kajti tržno analitičnega tvoriva skoraj nimajo nikjer. Kdor ve, kako zelo veliko vrednost ima baš časopisni oglas pri tujsko-prometni propagandi, ne bo preiskave o stavljenih vprašanjih nizko vrednotil. Prvi prispevek k tej nalogi je dalo neko švicarsko reklamno podjetje, ki je v pretekli zimi razpisalo splošno tekmo v okviru kolektivne reklame švicarskih hotelov in prometnih društev. Pod skupnim naslovom je zbralo večje število hotelskih oglasov in pozvalo občinstvo, naj se udeleži razpisane tekme. Naloga je obstajala v tem, da se rešijo tri vprašanja: »Kateri oglas se vam zdi najbolj smotrni? — Zakaj? — Katere podatke smatrate v hotelskih oglasih kot najbolj važne?«

Oglašujočim hotelom so nasvetovali, naj v prvi vrsti navedejo argumente, ki jih smatrajo kot najbolj privlačne za vrsto in posebnost svojih podjetij. Objavili so se lahko oglasi s slikami ali brez njih v velikosti med 25x70 mm in 90x70 mm. V notranjosti skupnega roba in skupnega gesla v negativu se je dosegla, kot je bilo nameravano, razmeroma kaj pestra izoblikovanost skupnih 21 polj predmetne kolektivne reklame. Oglasi so se objavili v listih: »Neue Zürcher Zeitung« in »Schweizer Illustrierte Zeitung« in »Sie und Er«. V vsakem listu po dva-krat. Skupna naklada vseh teh časopisov je znašala približno 225 tisoč izvodov, torej za nemški del Švice precejšnje število.

Pretežni del došlih dopisov občinstva je kazal, da so se pisci z odgovori potrudili in s tem izpričali priklupno zanimanje za hotelski oglas. Pisma treh ali štirih strani niso redka; neko pismo, sestavljeno od človeka, ki je mnogo popotoval, je obsegalo deset s strojem tesno pisanih strani. Odgovori na tri tekmovalna vprašanja so zahtevali od udeležencev precej razsodnosti in spretnosti pisanja, kajti nikdo se ni mogel omejiti samo na »da« ali »ne«, temveč je moral vsak samostojno misliti in vsak oglas temeljito proučiti. Če končno pomislimo, da so bili skupno le štirje dobitki vsak po 500 din, da torej denar ni mogel posebno privabljati, je bil doseženi številčni rezultat vendar zelo razveseljiv: došlo je 453 rešitev.

Kaj se da razbrati iz vseh teh dopisov? Najprej to, da je izšlo iz boja pet oglasov kot zmagovalci. 85 glasov je dobil kolektivni oglas za Adelboden, 61 novi gozdni hotel v Arosi, 58 glasov Tujskoprometni urad v Pontresini, 51 glasov Hotel National v Adelbodnu in 41 glasov hotel Eiger v Mürrenu. Sledeči oglas je dobil 29 glasov, njemu sledijo trije oglasi vsak z 21 glasovi, dočim so se ostali morali zadovoljiti z izdatno manjšim številom pohval.

Opis oglasa Adelboden: 85x70 milimetrov. Besedilo obsega dve

tretjini vsega prostora in je nameščeno na levi strani, lako da tudi pod njim ostane tretjina prostora. Slika na desni predstavlja sonce nad goro, v dolini smučarja v hitrem teku; spodaj pa: igralca na ledu, dalje drsalko na ledu in na skrajni desnici: gledalca. Besedilo se glasi z velikimi črkami: Adelboden. Spodaj v petlinih polmastnih črkah iz nekega pisma: »Adelboden je tako čudovit! V opojnosti sonca in snega minejo dnevi, ob igri in plesu pa večeri. Kako domače je v Parkhotelu Bellevue in kako skrbne zate! Tudi Eva je vsa vzhlicena; stanuje v hotelu Adler in je kar navdušena nad njegovo udobnostjo. Včeraj so nas posetili XY, ki so se nastanili v hotelu Kulm; tudi ti hvalijo prijetnost stanovanja in dobro hrano. Adelboden bo tvoje najbolj smeje sanje prekobil. Torej pridi kmalu!«

Opis oglasa Arosa: 35x70 mm. Besedilo obsega malo nad polovico vsega prostora in je nameščeno levo. Slika desno predstavlja: v ozadju črte gora, v ospredju smučarke do pasa. Besedilo: Z velikimi črkami: »Arosa« Spodaj v polmastnem petitu je kritica pesmi, ki sestoji iz štirih verzov, in ki pravi: Kam pa tako hitro? Vsako pomišljanje je odveč! Za šestnajst frankov v Neuen Waldhote!

Opis oglasa Pontresina: 50x70 milimetrov. Besedilo obsega dve tretjini vsega prostora in je nameščeno na levi strani. Slika na desni predstavlja nekaj vrh planine, smučarja, ki gleda proti namišljenim vrhovom. Pred njim leži na tleh nahrbtnik, v tla zapičene smučji in palica. Besedilo se glasi: Z ležečimi črkami: »To vse vam

nudi«, z velikimi tiskanimi črkami v drugi vrsti: »Pontresina«. Nadaljevanje oglasa s petlinimi polmastnimi črkami: »prekrasno pokrajino za smučanje z več kot 50 turami — vzgledno šolo za smučarje pod vodstvom XY — drsališča — zanimiv športni program — veliko sonca in veliko snega —

Povpraševanja po našem blagu v tujini

- 847 — Schönbach (Sudetengau, Nemčija): surovo perje puranov, gosi, kokoši in pernate divjačine (fazanov),
- 848 — Le Piree: žitarice,
- 849 — Thessaloniki: svinjske ščetine,
- 850 — Atene: vezane plošče,
- 851 — Dunaj: ponuja se zastopnik za razne industrijske surovine, zlasti rude,
- 852 — Thessaloniki: štedilniki in peči,
- 853 — Chemnitz: zavese in blago za pohištvo za izvoz v Združene države Sev. Amerike,
- 854 — Pariz: ponuja se zastopnik jugoslovanskim izvoznikom zdravih rastlin,
- 855 — Dunaj: jasenov okrogel les,
- 856 — London: les za pipe iz resja,
- 857 — Thessaloniki: žitarice, štedilniki, peči in kadi.
- 858 — Zanthie (Grčija): žitarice,
- 859 — Atene: konoplja;
- 860 — Bocksburg (Južnoafriška unija): razni proizvodi, ki se morejo plasirati na tamošnjem trgu;

- 861 — Thessaloniki: otroški vozički;
- 862 — Pariz: hrastovi furnirji;
- 863 — Hamburg: fižol;
- 864 — Pariz: belo koruzo išče zastopniška tvrdka;
- 865 — Le Caire: za žeblice in predelane kože se ponuja zastopnik za tamošnji trg;
- 866 — Dunaj: pašniško seme, lanene oljnate pogače in sploh vse oljnate pogače, pšenični otrobi;
- 867 — Hamburg: konzervirana gnjat v škatlah, klobase, kondenzirano mleko, goske in race (zaklane in zamrznjene) za Nemčijo, evropske in čezmorske države;
- 868 — Le Caire: rjav karton (lepenka);
- 869 — iščejo se za izvoz večje količine bele oprane domače volne. Potrebni so vzorci. Plačilo v svobodnih devizah.

Interesenti naj se za naslove obrnejo na Obaveštajni odsek Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Ratniški dom. Pri tem naj navedejo svoje ime in številko, pod katero je ponudba objavljena.

Zgodovinske beležke o kartelih in monopolih

Kartelna zakonodaja starega sveta

Ena prvih zakonskih določb, ki naj bi preprečila škodljivost monopolov za ljudstvo je v znamenitem zakonu Julija Cezarja, ki je znan pod imenom »Lex Julia de Annona«. Ta zakon je ščitil žitno trgovino pred umetnim dviganjem cen ter določal težke denarne in druge kazni za vsakogar, ki bi sam ali v družbi z drugimi povzročil dvig žitnih cen. Zlasti je zakon nastopil prot hotenemu zadržavanju z žitom natovorjenih, v oddaljenih pristaniščih skritih ladij, da bi na ta način nastalo v Rimu pomanjkanje žita in s tem dvig cen. Zakon je bil zelo strog ter ni kaznoval samo oseb, ki so s špekulacijo direktno povzročile dvig cen, temveč tudi navadne poskuse špekulativnega nakupa blaga ali prevoznih sredstev. Izredno sodišče se je bavilo s prestopki po tem zakonu. Kršitelji zakona so se imenovali »dardanari« ter je to ime postalo sčasoma sinonim za pojma »monopola«. Še v srednjem veku se je ta izraz uporabljal v tem smislu.

Naslednji enak zakon je bil v 47 knjigi »Digesta« pod imenom

»De extraordinariis criminibus«. Nadaljnja zakonska določba je bila v ediktu cesarja Diokleciana v zakonu »De pretiis rerum venalium« iz l. 301. Ta edikt je podoben znani »Notverordnung« Brüningove vlade iz l. 1932. V Dioklecianovem ediktu so označene maksimalne cene za številne predmete. Na drugi strani so bile kazni zelo povečane ter uvedena tudi smrtna kazen. Edikt Diokleciana ko tudi Lex Julia nista bila naperjena proti monopolnim družbam, temveč proti posameznikom. Da obvaruje ljudstvo pred izkoriščanjem, je izdal Dioklecian tudi zakon »Laeisio enormis«, ki je postal klasična podlaga za vse zakone proti oduroštvu.

Po razpadu zapadnega rimskega cesarstva se je nadaljevala stara zakonodaja proti monopolom v vzhodnem rimskem cesarstvu. L. 483. je izdal cesar Zenon edikt z naslovom »O monopolih ter nedovoljenih dobičkih trgovcev«. Zenonov zakon ni bil naperjen samo proti vsakemu zasebnemu monopolu v industriji in trgovini, temveč tudi proti vsem onim zasebnim monopolom, ki so nastali na podlagi cesarskih dovoljenj ali na podlagi drugih koncesij in celo proti onim, ki bi se izdali na podlagi bodočih koncesij. Cesar Zenon je hotel namreč odpraviti vse stare privi-

legije ter doseči jamstvo, da se tudi v bodoče ne bodo mogli ti obnoviti.

V Zenonovem zakonu je tudi določba, da smejo trgovci urejevati tržne cene na podlagi dogovora, da ne bodo prodajali blaga izpod določene cene. To popolnoma ustreza modernim kartelom, ki so osnovani na podlagi določevanja minimalne prodajne cene. Kazni so bile po Zenonovem zakonu zelo stroge. Kdor je vzdrževal monopol, temu se je zaplenilo vse premoženje ter je bil obsojen na doživljenjsko izgnanstvo. Za vsako kršitev zakona je bila določena visoka kazen 50 funtov zlata. Ista kazen je veljala tudi za sodnike, ki ne bi zakona dovolj strogo uporabljali, kar dokazuje, da so bili tudi takrat primeri korupcije zelo pogostni.

Zenonov zakon je podlaga za vse poznejše zakone o monopolih in kartelih, ki so jih izdale posamezne države po padcu rimskega cesarstva.

Karteli srednjega veka

Okoli l. 1000 naletimo na prve sledove dogovora med proizvajalci, in sicer je bil sklenjen tak dogovor med peki posameznih mest v Španiji, ki so se zavezali, da prodajajo blago izmenjaje se v določenih dneh v tednu, da bi se s

Trgovinski register

Vpisali sta se nastopni firmi:

Aleksander Ličan, Ljubljana, trgovina s sadnimi soki, produkti in drugimi živili.

»Vinarija« družba z o. z. Vrhovlje. Obratni predmet: selekcionirano sadjarstvo in vinarstvo, obrat modernega kletarstva, kmetijsko gospodarstvo in gozdarstvo, v kolikor je v zvezi z nameni družbe, vnovčevanje, trgovina in eksport prej navedenih predmetov, nakup in zakup nepremičnin, ustanavljanje podružnic. Osnovna glavnica 500.000 din. Poslovodja odvetnik dr. Rudolf Ravnik. Družbo zastopa poslovodja.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Stavbeno in umetno mizarstvo A. Rojina & Comp. Izbrise se zaradi smrti družabnik Karl Binder. Samolastnik firme sedaj Anton Rojina. Besedilo firme: **Stavbeno in umetno mizarstvo A. Rojina.**

Jugoslavenska udružena banka Zagreb, podružnica Maribor. Vpiše se kot namestnik ravnatelja glavnega zavoda v Zagrebu Dinter Emil, ki je pooblaščen na prvem mestu podpisovati firmo glavnega zavoda in podružnice v Mariboru. Zaznamuje se sprememba rodbinskega in krstnega imena člana ravnateljstva dr. Kaufer Sigfrieda v dr. »Karas Vladoje«, ki je pooblaščen podpisovati brez vsake označbe firmo glavnega zavoda in podružnice v Mariboru.

Jugotekstil, družba z o. z. v Mariboru. Poslovodja Vilko Loeb je spremenil svoje rodbinsko ime v »Laric« in to z dovoljenjem deželne urada v Pragi z dne 29. avgusta 1938.

Vinko Jan ml., Bled. Vstopil je družbenik Jakob Slivnik, gostilničar v Podhomu. Besedilo odslej: **Jan Vinko in drug. Sedež družbe Podhom.** Tvrdo zastopata oba družbenika skupno. — Izbrise se prokura, podeljena Franju Lokarju.

Kranjska industrijska družba v Ljubljani. Izbrise se zbog smrti prokurist inž. Leo Dostal.

Železni Majdan in topilnica Topusko, d. d. v Ljubljani. Izbrise se zbog smrti član upravnega sveta inž. Leo Dostal.

»Ribnica«, lesna družba z o. z. v Ribnici. Vpiše se razdružitve tvrdke z likvidacijo. Likvidatorja dosedanja družbenika Ivan Arko ml., trgovec, in Karl Hribar.

Slavo Kušar, trgovina z mešaninim blagom, Zagorje ob Savi. Besedilo firme odslej: Kušar Sava.

Izbrisale so se naslednje tvrdke:

Fr. Ponikvar, Mala vas, eksportna trgovina z lesom in ogljem — zaradi prenehanja obrata.

Methan Exploitačija K. D. N. Strižič in drug, Novi grad, p. Boštanj — po končani likvidaciji.

Josip Benković & Co., javna trg. družba »Hrast«, Rumanja vas — zaradi ustavitve in odpovedi obrata.

Ad. Petrin, stavbinsko in pohi-

šveno mizarstvo s parno silo v Ljubljani,

Ignac Božič, modna trgovina za gospode in dame, Maribor.

Ferdo Korpar, trgovina z vinom na debelo, Osluševci,

I. Slawitsch, nasl. Alfonz Križan, Sv. Lenart v Slov. Goricah, trgovina z mešaninim blagom.

Josip Schilhan, trgovina s sadjem na debelo in eksport sadja, Sv. Lovrenc na Pohorju.

S. Florjančič & drug., nabava surovin, izdelkov, zlasti usnja ter

izdelava čevljev in prodaja vsakovrstnih čevljev na veliko in drobno, Smartno pri Litiji — vsi zaradi opustitve obrata.

Franjo Žagar, lesna industrija in trgovina, Rakek — zaradi preosnove v družbo z omejeno zavezo.

Uradno so se izbrisale naslednje tvrdke:

Brata Kolene, parna žaga, lesna industrija, tovarna za pile in železne izdelke v Mirni,

Košćak Josip, d. z. o. z., lesna industrija in trgovina.

mur vrne kupnino, kdor prinese knjigo z nepoškodovanim pečatom mazaj. Poročilo pravi, da ni nihče vrnil knjige.

V Ameriki se z odločujoče strani trgovcem priporoča, da zavijajo predmete v zelen papir. »Vsi specialisti za zavijanje blaga« tako pravi poluradno poročilo, »naj bi dajali tej barvi prednost, ker je simbol upanja, zboljšanja in obilice, s čimer bi pospeševali narodno blaginjo.«

Neka trafika je namestila nad užigalnikom za cigare in cigarete majhno zrealce, da se je kupec lahko prepričal, če je cigaro prav prižgal. Kajti tudi najboljša cigara zgubi na okusu, ako se prižge samo od strani.

Reklamni mozaik

Neka modna trgovina je na zimo napravila reklamo za gorke domače čevlje in copate. V izložbeno okno, kjer je bilo polno domačih čevljev in copat, je postavila peč. Pred njo je sedela deklica, ki si je grela telo z odejo, dočim je noge, obute v usnjene čevlje, držala ob ognju odprtih vratice peči. Pred izložbo je bilo vedno polno ljudi.

Neka zavarovalnica je svoje kuverte z okenci izkoristila za ceno in dobro reklamo. Dala je namreč natisniti reklamno besedilo na skozi okence vidno notranjo stran kuverte. Čim je prejemnik vzel pismo iz kuverte, se je reklamno besedilo pokazalo tik ob okencu. Nehote je posegel še enkrat v kuverto v mnenju, da pisma ni čisto izpraznil. Šele sedaj je ugotovil, da je le kuverta popisana. Prav zato je vsak reklamno besedilo s posebno radovednostjo prečital.

Neka moška modna trgovina je namestila v svojem izložbenem oknu tablico z napisom: »Manjka joče ali pravkar odtrgane gumb nadomestimo in prišijemo brezplačno.« S to ponudbo se je mnogo gospodov okoristilo in le malo jih je bilo, ki niso iz hvaležnosti za izkazano pomoč kupili v trgovini kako malenkost.

Zelja, da bi čul mišljenje ljudi pred svojim izložbenim oknom, ki so si ogledovali blago, je lastniku neke moške modne trgovine v Londonu velela namestiti na skritem prostoru pod izložbo mali mikrofona. Tako je mogel čuti vse kritike in želje občinstva. V tem pravcu je usmeril potem svojo reklamo.

Neka tovarna nogavic je za potrditev naročil dala natisniti dopisnice, ki so prikazovale osebe tvornice vzhiceno nad naročilom in

odpremitelja, kako hiti z zavojem pod pazduho na pošto.

Ko sem bil slučajno za en sam dan v mestu X, sem že naslednje jutro dobil pismo s točnim svojim naslovom. »Kdo neki ve, da sem tukaj?« Pa sem čital: »Gospod R.! Kako si morete misliti, da pridete domov brez sladkarij iz X? To vendar ne gre!...« Temu je sledil vljuden poziv, naj kupim nekaj dobrot v komaj 2 minuti od mojega hotela oddaljeni slaščičarni. Radovednost me je gnala tja. Bil sem dobro postrežen.

Neka trgovina z izgotovljenimi oblekami je vsakih 8 do 14 dni dala natisniti nekaj najnovejših dovtipov in jih opremila s slikami dobrega umetnika ter vse to namestila na oknu izložbe. Izložba je imela vedno dovolj opazovalcev.

Neka trgovina s perutnino je spitala posebno lepo gos. Navezano na rožnato barvno vrstico jo je vodila po ulicah mestna deklica, oblečena v obleko gosje pastarice. Pri tem je razdeljevala posetnice s točnim naslovom trgovine.

Neka trgovina s pleteninami je v prvih vročih dnevih izobesila v svoji izložbi velik toplomer. Poleg njega je bil napis: »Pri tej vročini nosite še dolge spodnjice? Pri nas dobite že za 20 din lepe pletene dokolenke.«

Prva reklamna akcija revnega ameriškega mladeniča, Tomaža Murray-a, poznejšega milijonarja, je bil oglas, za katerega je porabil izposojenih 5000 dolarjev. Sam si je prihranil 100 dolarjev, s katerimi je pričel v Čikagu malo trgovino z oblekami. Besedilo zadevnega oglasa, ki se je nahajalo pod fotografijo, ki je predstavljala gla-

vo Tomaža Murray-a od zadaj, se je glasilo: »Dame in gospodje! To je Tomaž. Verujte mi. Če ga pa hočete videti tudi od spredaj, morate priti v njegovo trgovino.« Bilo je zelo mnogo radovednežev, ki so ga prišli gledat, toda bilo je tudi veliko kupcev.

Neki londonski založnik napetih kriminalnih romanov je dal zapečatiti zadnje poglavje svojih knjig. V oglasih pa je sporočil, da vsako-

Kazenska odgovornost v primeru nekolikovanja računa

Razsodba upravnega sodišča v Beogradu

Upravno sodišče v Beogradu je izdalo dne 28. februarja pod št. 8144/B—294 razsodbo, da v primeru nekolikovanja računa prejemnik računa ne podleži kazni. Utemeljitev upravnega sodišča se glasi:

»Po zaključeni proučitvi tega spora je sodišče na današnjem naroku sklenilo: Z razsodbo davčne prvostopne oblasti davčne uprave v Somboru z dne 25. maja 1937, ki je bila potrjena s sklepom donavske finančne direkcije z dne 19. avgusta 1937 je bila obsojena tožilka Bergl Margita iz Sombora na plačilo 966 din redne in kazenske takse, ker se je našlo pri njej osem računov na razne zneske, ki so bili izdani od Centralne knjižare brez kolka, s čimer da je izvršila prestopke po tar. post. 34 taksnega zakona.

Po predpisu t. p. 34. taksnega zakona, ki je veljal v času izdaje spornih računov (po 1. aprila 1935), je natančno določen taksni zavezanec, ker je kolkovanje računov po op. 2 istega predpisa obvezno za slehernega trgovca in obrtnika, če račune dejansko izdajo, ter zato odgovornost za plačilo takse ne more pasti na osebo, pri kateri se najdejo nekolikovani računi, temveč samo na izstavljalca računov. To tem bolj, ker se ta taksa plača pri sami izstavi računov z nalepljenjem kolka, ki ga mora izstavljalac v smislu čl. 56. taksnega in

pristojbinskega pravilnika uničiti, da torej brez krivde izstavljalca računa sploh ne morejo priti v promet nekolikovani računi.

Čl. 51. taksnega zakona, na katerega se opira toženi odlok, se ne more uporabiti v tem primeru, ko vendar t. p. 34. taksnega zakona kot specialen predpis obremenuje taksno zavezanost samo izstavljalca računa, ki ima zato tudi vso zakonsko odgovornost za pravilno kolkovanje. Ta predpis bi se mogel uporabiti le v onih primerih, v katerih zakon ni izrečno odredil taksno zavezanost, da se potem ne bi moglo na nedvomen način ugotoviti, kdo je zakrivil prestopke ter bi se v tem primeru morala ugotoviti odgovornost po čl. 51. taksnega zakona.

Ker tožiteljica ni izdala spornih računov tudi ne more biti odgovorna za taksni prestopke ter je zato napravila direkcija napako, ker je njeno pritožbo zavrnila kot neumestno, namesto da bi jo upoštevala in spremenila toženo razsodbo ter osvobodila tožiteljico vsake odgovornosti. Zato se toženi sklep ne more vzdrževati temveč je uničen na podlagi čl. 34. zakona o drž. svetu in upravnih sodiščih ter z ozirom na § 45. zakona o poslovnem redu državnega sveta in upravnih sodišč.

Ta razsodba je pravomočna, ker ni vložil državni zastopnik pritožbe na državni svet.

Velika razstava vodnih stavb v Liegèu

Leta 1939. bo dokončan in izročen prometu veliki prekop, ki bo vezal Liege z Anverso. Kanal bo posvečen spominu belgijskega kralja Alberta. Pri tej priliki priredi Belgija veliko mednarodno razstavo, katere se bo udeležilo nad 30 držav. Razstava bo posvečena zlasti vsem vodnim stavbam, vsem izkoriščanjem vodne sile, sploh vsemu, kar je v zvezi z vodo. Razstava bo trajala štiri mesece in bo odprta sredi prihodnjega leta.

V gradbenem ministristvu je bila pretekli mesec seja, na kateri se je razpravljalo o udeležbi naše države na tej razstavi. Sklenjeno je bilo, da se naša država na vsak način razstave udeleži. Zlasti pa se namerava na razstavi pokazati naše vodne stavbe, vodne žage, splavarstvo, lov ob vodi itd. Vsaka lesna sekcija naj bi pripravila do razstave najbolj tipične predmete

s svojega ozemlja. V kratkem bo sklicana nova konferenca, ki bo podrobneje razpravljala o našem oddelku na razstavi.

Vojni proračun Japonske 6,2 milijarde jen (110 milijard din)

Japonska vlada je sestavila proračun za leto 1939. Izdatki so proračunani na 3,7 milijarde jen, za 200 milijonov jen več ko leta 1938. Pri tem pa izdatki za vojno niso vključeni. Ti znašajo okoli 5 milijard jen. Vsi državni izdatki Japonske bodo dosegli v novem letu višino 9 milijard jen. Davki, ki so že zvišani za 2.069 milijonov jen, bodo zvišani še za 23%. Vsi vojaški izdatki Japonske bodo znašali 6,2 milijarde jen ali skoraj 110 milijard din. Velik del drugih državnih izdatkov pa je še poleg tega namenjen za vojsko.

tem obvarovali škode, ki bi jim nastala, če bi jim ostalo neprodano blago.

Neka vrsta kartela je bila leta 1181. sklenjena pogodba med Piso in Lucco, kateri mesti sta si dotodaj ljuto konkurirali. Na podlagi tega dogovora, ki je izključil medsebojno konkurenco, se je čisti dobiček iz raznih delavnosti obeh mest delil na dva enaka dela, ki sta jih mesti potem razdelili na posamezne meščane. V ta dogovor je bil vključen tudi dohodek od monopola soli.

L. 1301. je bil ustanovljen kartel med rudniki soli kralja Filipa v Aignes Mortesu in provansalski rudniki, ki so bili last napoljskega kralja Karla II. To je menda najstarejši primer kartela proizvajalcev s skupno prodajno centralo ter se od današnjih prav nič ne razlikuje. To je tudi prvi primer mednarodnega kartela, ki je bil ustanovljen med podjetji dveh raznih držav, da se z njim vpliva na cene na mednarodnem trgu. Kartel je bil sklenjen na iniciativno dveh bančnih hiš, hiše Albizzi, ki je upravljala rudnike francoskega kralja in hiše Bardi, ki je upravljala rudnike napoljskega kralja. Kartel je nastal, ker je padla prodajna cena soli izpod proizvajalnih stroškov in da ne bi

še nadalje izgubljal denar, je bil sklenjen kartel. Obe hiši sta predložili svojima kraljema do podrobnosti izdelan načrt in ker sta bila oba kralja v večnih denarnih stiskah, sta pristala na ustanovitve tega kartela, kartel je bil ustanovljen v imenu obeh kraljev ter sta se tako obe bančni hiši tudi zavarovali pred ev. kaznijo po zakonu o kartelih. Družba se je imenovala »Societas communis vendicionis«.

L. 1316. je bil v Firenci ustanovljen prvi kartel med bankami. V tem kartelu so bile bančne hiše Bardi, Peruzzi in Acciaouli, katerim se je pridružila l. 1330. še banka Bonaccorsi. Ta kartel je odpravil konkurenco med temi bankami ter določil enotno kreditno politiko za vse odnošaje s kralji in princii, ki so se obračali v Firenco zaradi največjega posojil. Podrobnosti tega dogovora pa niso znane.

Kartelna zakonodaja srednjega veka

Vzporedno z razvijanjem kartelnih organizacij se je v vsaki državi razvijala tudi protikartelna zakonodaja, ki pa se je takrat prav tako kakor danes izkazala kot brezmočna proti gospodarstvu. Firenški občinski zakon iz l. 1322.,

ki je bil ponovno potrjen z občinskimi statuti iz l. 1415., je temeljil na Zenonovem zakonu. Ni samo predpisal najvišje kazni za vse kršitelje zakona, temveč je tudi proglasil de iure kot neveljavne vse te dogovore. Istovetne predpise je vsebovala n. pr. tudi prva jugoslovanska uredba o kartelih iz l. 1934.

Podobne zakone kakor v Firenci zasledimo tudi v drugih italijanskih mestih kakor n. pr. v Pisi l. 1348., v Monte Feltre l. 1384., in v Teramu l. 1440. Policijska uredba (»Polizeiverordnung«) mesta Nürnberg iz l. 1400. je predpisovala težke kazni za pokupnike blaga (Aufkäufer).

V obnem angleškem zakoniku so v vsem prevzeta načela Zenonovega edikta. Z zakonom »Magna carta« so prepovedani vsi karteli brez razlike in tudi oni, ki so bili dovoljeni od kraljev. Tudi ti so se smatrali kot protizakoniti, ker se z njimi omejuje osebna svoboda, ki je po Magni carti iz l. 1215. zajamčena. Ista načela so prišla zopet do veljave l. 1911., ko je najvišje sodišče Združenih držav Sev. Amerike dne 15. maja 1911. obsodilo firmo »Standard Oil Company«.

(Dalje prihodnjč.)

Doma in po svetu

V čast bolgarskega ministrskega predsednika Kjusevanova je priredil naš sofijski poslanik „Jurisic“ banket, katerega so se med drugim udeležili tudi nemški, nizozemski, romunski in češkoslovaški poslaniki.

Shod Združene opozicije je bil v nedeljo v Beogradu. Na shodu so govorili: Ljuba Davidović, Miloš Bobić, Božidar Vlaić, dr. Kostić, dr. Purković in dr. Rušković. Shod je precej motil dež. — V Zagrebu pa je bil shod dr. Mačka, ki je na shodu podal svoj program. Poleg dr. Mačka so govorili na shodu tudi drugi kandidati HSS za mesto Zagreb, razen inž. Košutića, ki se je prehladil.

Uradno se sporoča, da mora vsak volivec najprej povedati ime nosilca liste, za katero glasuje, nato ime okrajnega in krajevnega kandidata. Kdor ne bi hotel tako glasovati niti po ponovnem opozorilu predsednika komisije, ta ne more voliti.

»Vreme« poroča, da so izginile neke kandidatne liste, ki so bile predložene dr. Mačku v potrditev. Med drugimi da je izginila tudi lista dr. Dragoljuba Jovanovića.

Gradbeni minister Stošević je bil odlikovan z velikim križem italijanske krone.

Na pariški tehnik v oddelku za letalstvo je bil promoviran za doktorja inž. Svetopolk Pivko.

Na seji ravnateljstva SUZORA je bilo sklenjeno, da se izplača nameščencem socialnega zavarovanja božičnica v višini enomesnečne plače, ker ni nobene možnosti, da bi ti nameščenci napredovali. Sklep pa mora potrditi še minister za soc. politiko.

Slavonia d. d. za lesno industrijo bo na običnem zboru dne 13. decembra zopet znižala delniško glavnico. Ta znaša sedaj 15 milijonov din, a je znašala l. 1924. 60 milijonov din.

Vodstvo tvrdke »Titan« v Kamniku sporoča, da je vest o njeni preselitvi na jug prezgodnja.

V Zagrebu se je ustanovila del. družba »Termonafta« z 1 milijonom din delniškega kapitala. Družba bo imela izključno pravico v smislu dogovora g. V. Bačića z družbo »Jugoslovanski Shell« za prodajo Shell-plina in aparatov za pridobivanje tega plina.

Francoski parlament se sestane v četrtek. Parlament bo moral sprejeti dvanajstine. Govori se, da bo ustvarjena v parlamentu namesto sedanje večine ljudske fronte večina desnice.

Francoski delavci so se začeli vračati na delo. Tako je samo v tvornici Renault prišlo v ponedeljek na delo okoli 3000 delavcev, da bo še ta teden začela obratovati tovarna v polnem obsegu.

Na predsednika romunskega vojaškega sodišča v Cernaucu sta izvršila dva člana bivše Zelezne garde revolverski atentat in ga ranila. Eden atentatorjev je bil prijel, dočim je mogel drugi pobegniti.

Češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk, sin predsednika osvoboditelja, je zaprosil za upokojeve.

Preiskavo o krivcih čl. nesreče zahteva »Venkov« zato, da se napravi konec ustvarjanju legende, kakor da bi padel Beneš kot žrtev strankarskih spletk.

Na sestanku zaupnikov 3300 iz Madžarske izgnanih čl. kolonistov je bilo ugotovljeno, da je vredno njih premoženje, ki so ga morali pustiti na Madžarskem, 800 milijonov Kč. Skupno so imeli ti kolonisti 60.000 ha zemlje.

Zapuščino po predsedniku Kemal Atatürku cenijo na 1 milijon funtov.

Italijanski novinarji po sklepu italijanske vlade ne smejo več biti dopisniki tujih listov.

Propagandni minister Göbbels je dejal v svojem govoru sudetskimi Nemcem med drugim, da je za Nemce naravnost žaljivo, če se govori, da druge države morejo imeti kolonije, Nemčija pa ne. Nemčija se zato o tem vprašanju sploh ne more spuščati v nobene debate, ker tu ne gre za polemiko, temveč za žalitev Nemčije. Svoj govor je zaključil Göbbels z besedami: Naj bo narod vedno složen in naj vedno postopa po geslu: Biti pripravljen, pomeni vse!

V Neapelju je prišel italijanski parnik »Gradisca« s 400 v Španiji ranjenimi italijanskimi vojniki.

Narodna zveza Nemcev na Madžarskem je bila ustanovljena preteklo soboto v Budapešti. Ustanovne skupščine se je udeležilo 1000 delegatov iz 148 občin. Nemci zahtevajo za sebe popolno avtonomijo. Madžarski listi o nemških zahtevah nič ne poročajo.

Zidje v Nemčiji ne smejo biti po odredbi gospodarskega ministra Funka več lestniki hiš, podjetij in zemljišč. Do 1. januarja morajo s posredovanjem posebnega urada vse to prodati. Tudi ne smejo več

imeti, niti kupovati ali prodajati zlatnine, srebrnine, platine in dragih kamnov. V treh dneh morajo vse to deponirati pri določenih uradih.

Protizidovski zakon pripravlja sedaj tudi Romunija. Protizidovske zakone pripravlja nadalje Poljska. V Nemčiji je prepovedano židom, da bi smeli iti po nekaterih ulicah in trgih. Tudi motornih vozil ne smejo več imeti židje.

Policija v Bratislavi je začela energično zatirati prostitucijo. Iz Bratislave je izgnala med drugimi tudi 200 prostitutk, ki imajo domovinsko pravico na Madžarskem.

Nemško letalo »Kondore« je preletelo pot Berlin—Tokio v 46 urah in 15 minutah. Njegova povprečna hitrost je bila 321 km na uro.

Nemško letalo »Kondore«, ki je napravilo polet iz Berlina v Tokio, se je na povratku ponesrečilo. V bližini Monite je tresčilo v morje. Posadko je rešil neki ribič, nato pa tudi letalo neka ameriška ladja. Vzrok nesreče je najbrže sabotaža.

Izdelan je načrt za nov prekop, ki naj zveže Atlantski in Tih ocean. Novi prekop bi se zgradil v Nikaragui in bi bil 276 km dolg. Kanal bi veljal 727 milijonov dolarjev.

Betonski most z največjim lokom v Evropi je bil dogotovljen v Švici blizu Berna ter izročen te dni v promet. Lok ima razpetost 150 m.

Na svetu je po statistiki Zveze narodov 2.134 milijonov ljudi.

Globe, ki jih morajo plačati židje v Nemčiji, se bodo v znatni meri uporabile za nakup in zgraditev kopališč za nemško organizacijo »Kraft durch Freude«.

Umetno polarno svetlobo namestavljajo Amerikanci proizvajati na svoji svetovni razstavi prihodnje leto, in sicer po iznajdbah avstralskega profesorja Baileya.

Sadni trg

Na beograjskem trgu so se cene za jabolka zelo dvignile. Povpraševanje je zelo veliko, dovoz pa je začel padati. Cene se gibljejo med 500—600 din. Dovoz grozdja se je skoraj ustavil. Cene so v dvigu ter so plačevali grozdje po 100 din za 100 kg.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 8. decembra. 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 10.15: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga) — 10.30: Koncert komorne glasbe (plošče) — 11.30: Koncert. Sodelujejo: ga. A. Šuštar-Maroltova (samospevi), prof. M. Lipovšek (klavir) in rad. orkester — 13.00: Napovedi, poročila — 13.20: Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta — 14.00: Otroška ura (nastop vodi gđc. Sl. Vencajzova) — 17.00: Kmet. ura: Kako bomo kletarili z letošnjimi vini (Pečovnik Konrad) — 17.30: Kvartet mandolin — 18.15: Tolminska zgodba (po Ivu Sorliju) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Koncert orkestralnih suit (radijski orkester) — 21.20: Solistični koncert — Cenda Sedelbauer (violoncello), prof. M. Lipovšek (spremljava) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Pesnice za krajši čas (Mirko Jelčič, pri klavirju prof. M. Lipovšek).

Petek dne 9. decembra. 11.00: Solska ura: December doma in v prirodi. dialog (Miroslav Zor) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Ob stoletnici Bizeta (koncert radijskega orkestra) — 14.00: Napovedi — 18.00: Zenska ura: O kolinah (ga. Ivanka Simonič) — 18.20: Plošče — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: O izseljenicah (Jože Premrov) — 20.00: Prenos koncertnega večera zagrebške radijske postaje — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota dne 10. decembra. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gostmi. Povest v nadaljevanjih; — b) Gasperček v novih dogodivščinah — 17.40: Plošče — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Beseda k prazniku (F. S. Finžgar) — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: XII. večer muzikomedijantov — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Nedelja dne 11. dec. 8.00: Kvintet pihal (igrajo gg. S. Drapalflavta, Br. Flego-obao, J. Gregorcikarinet, J. Pokorny-fagot in I. Hafner-horn) — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Plošče — 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve v Ljubljani — 11.00: Plošče — 11.30: Koncert. Sodelujejo: gđc. Milica Polajnar (sopran) in radijski orkester — 13.00: Napovedi — 13.20: Našim rojakom. Kvartet Fantje na vasi in plošče — 17.00: Kmet. ura: Zivljenje v moštu in vinu (g. ing. Ivo Zupančič) — 17.30: Mandoline igrajo (plošče) — 18.00: Cimermanov kvartet — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Orkestralno društvo Glasbene Matice — 21.10: Okrogle in poskočne (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek dne 12. dec. 12.00: Uvertire (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zdravniška ura: Zgodovina psihiatrije (dr. Bogomir Magajna) — 18.20: Cajkovskij: Uvertira 1812 (vel. simf. ork. plošče) — 18.40: Ivanu Cankarju, ob 20letnici smrti (prof. Fr. Vodnik) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Spominski večer ob dvajsetletnici smrti Ivana Cankarja — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Beethoven: Kreutzerjeva sonata v A-duru op. 47 (plošče). **Torek dne 13. dec. 11.00:** Solska ura: Otok in mati v Cankarju (Ljudevit Mrzel) — 12.00: Radijski šramel — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Glasbene slike (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Verski svet in njegove osobine (Fr. Terseglav) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Vesela tedenska kronika — 20.00: Koncert operne glasbe (radijski orkester) — 21.10: Klavirski koncert (ga. Jadviga Strukelj-Poženeleva) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Samospevi ge. Zorke Levčnikove, pri klavirju prof. M. Lipovšek.

Praktični nasveti

Z veseljem

Neki učenjak je trdil, da boječnost v splošnem in boječnost pred višjimi posebej ovira napredek na raznih poljih.

Trditve tega učenjaka moremo izpopolniti s stavkom: Glavno zlo naše dobe je bojazen ali strah pred delom. Ta strah označujemo tudi z besedo lenoba. Ne protestirajte proti tej trditvi, temveč si izprašajte vsi skupaj, pa bomo lahko ugotovili, da v vsakem izmed nas tiči več ali manj bojazni pred delom, katerega se lotimo navadno tedaj, ko se mu ne moremo več izogniti in smo primorani delo izvršiti.

Inženirji pravijo, da je materija lena.

Pomagajmo si z nekaterimi primeri iz življenja.

Vsak trgovec prav dobro ve, da mu redno in točno plačevanje več zaupanje dobaviteljev in dober glas. Pa vkljub temu zavlačuje plačila in se ne more odločiti do tega, da bi izvrševal nakazila, čeravno bi lahko plačal. Vedno je pri rokah izgovor, da nima časa, če ravno bi ga lahko našel. Kolikokrat zmanjka kakšno blago, ker se ni našel čas, da bi pogledali zalogo in pravočasno naročili, kar gre h koncu. Koliko dobrih misli in načrtov se ne izvede, ker si domisljamo, da ni časa. Koliko procesov se vleče dolgo časa, koliko vlog in prošelj leži mesece in mesece ali celo leta nerešenih, kolikokrat je izložbeno okno že zastarelo in ne vleče več, pa ga vseeno ne obnovimo. Na prodajniški mizi leži blago, ki že dolgo časa ne spada več tja, ker ni čas za prodajo, se more prodajati le v določenih dobah itd. Navedli bi lahko še mnogo primerov zavlačevanja dela z izgovorom, da ni časa. Bodimo odkritosrčni in priznajmo, da ni krivo pomanjkanje časa, temveč strah pred delom, lenoba. Lenoba krijemo z izgovorom pomanjkanja časa. Posebno se bojimo dela in ga odlašamo, če zahteva več napora, več pazljivosti in prisotnosti duha.

Nihče ne more zanikati, da vsako nemudoma, z veseljem in z zanimanjem pričeto in izvršeno delo ni težko in donša koristi posamezniku in obratu. Delo ni v breme!

Delo pa, ki ga ne delamo z veseljem in z zanimanjem, pa težko vršimo in to nam je v breme. Zanimanje in veselje je že polovico uspeha.

Otresimo se bojazni pred delom, spoštujmo delo, izvršujmo ga z veseljem, pa nam delo ne bo težko in napredovalo bo naše podjetje. Kako lahko se česa naučimo in si zapomnimo, če nas zanima. Komur se nič ne zljubi, tisti težko dela in ne more računati na uspeh.

Da nam bo delo lahko in da nam bo prineslo uspeh, se lotimo vsakega dela nemudoma in z veseljem.

Z odprtimi očmi

Včasih srečamo znanca ali prijatelja, ki skoraj bulne v nas, pa nas ne vidi. Če pogledamo za

njim vidimo, kako zamišljeno koraka z vpognjenim hrbtom in povešeno glavo. Če mu drugi dan povemo to srečanje, se čudi ter se izgovarja in opravičuje, češ da je bil hudo zamišljen, hudo zaposlen in je moral hiteti. Toda stranke takih izgovorov nočejo poznati, mislijo, da jih trgovec noče spoznati na ulici in večkrat občutljiva, sicer dobra stranka izostane.

Zato pa na ulici raje bodi z odprtimi očmi, opazuj življenje na cesti in ne muči se z mislimi, pa boš prišel na svoje mesto spošt in svežega duha. Pazi na svoje stranke, da boš pozdravil, če računaj nanje, drugače pa lahko obdržiš klobuk tudi na glavi in gledaš v stran.

Za trgovske zveze z Južno Afriko

Izvozniki, ki iščejo zveze z Južno Afriko, naj se obrnejo na tvrdko: H. Busse, Durban (Natal) P. O. Box 1628, ki rada prevzame zastopstva naših tvrdk in je našim tvrdkam tudi z informacijami gospodarskega značaja vedno rade volje na razpolago.

Seja Strokovnega lesnega odbora odložena

Dne 28. novembra bi morala biti v Beogradu seja Strokovnega odbora za lesno gospodarstvo. Seja pa je bila odložena in bo šele 15. ali 16. decembra.

Zato je bila tudi odložena seja Stalne delegacije lesnega gospodarstva, ki bo pol ure pred pričetkom zasedanja Strokovnega odbora za lesno gospodarstvo.

Naš izvoz lesa v Italijo

Na konferenci gospodarskih ljudi na Sušaku je podal daljšo izjavo o naših bodočih trgovinskih odnosih z Italijo trg. minister Kabin ter je pri tem zlasti govoril o našem lesnem izvozu v Italijo. Dočim je mogel po prejšnji pogodbi doseči naš lesni izvoz v Italijo samo 82 milijonov lir, se more po novi pogodbi dvigniti na 110 milijonov lir. Za les je z novo pogodbo rezervirano 42% vsega našega izvoza. Posebno se je povečal kontingent za celulozni les, ki smo ga preje mogli izvoziti le za 1.401.000 lir, sedaj pa ga bomo izvozili za 4 milijone lir. Sploh so vsi kontingenti za les povečani.

Nova cesta

je bila v nedeljo otvorena med Ljutomerom in Strigovo. Gradili so jo nad štiri leta in je veljala poldrug milijon din. K stroškom je država prispevala le malo, večino stroškov morata nositi cestni odbor in banovina. Cesta je dolga skoraj 7 kilometrov in je z njo skrajšana dosežanja zveza, ki ima vse polno ovinkov, za več kot polovico. Cesto bodo uporabljali predvsem kmetje, ki bodo imeli veliko bližje do svojih vinogradov, pa tudi bližnji premogovniki in tudi podjetje, ki pri Selnici ob Muri črpa nafto. Cesta je velikega gospodarskega pomena za Prekmurje in tudi za severni del Medmurja. Popolnoma dograjena bo cesta šele spomladi.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 3. decembra objavlja: Uredbo o ureditvi samoupravnih (občinskih in banovinskih) doklad na zemljišča agrarnih subjektov in o ureditvi davčnega in dopolnilno taksnega dolga tistih občin, ki bodo s to ureditvijo oškodovane — Poslovni red za disciplinske svete inženirskih zbornic — Spremembe in dopolnitve uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi Drž. hipotekarne banke — Dopolnitev pravilnika o določanju in vračanju varščin — Popravek navodil za poslovanje in ravnanje s poslovnimi knjizicami — Prepeved vnašanja dinarskih bankovcev po 1000 in po 500 din iz tujine.

Tržna poročila

Žitni trgi

Na pšeničnem trgu ni nobenih sprememb. Prizad je kupil novih 116 vagonov pšenice ter so s tem vsi njegovi nakupi narasli na 18.141 vagonov. Izvozna pariteta proti Liverpoolu je 56 din. Tudi na tujih trgih ni večjih sprememb. Na domačem koruznem trgu je tendenca zelo trdna. Ponudbe so tako majhne, da ne krijemo povpraševanja. Cena za vagonsko blago je narasla na 104—105, cena za blago vlačilec pa na 104—105 din. Izvozna pariteta je 84—86'20 din. Tudi na tujih trgih je položaj čvrst.

Globoko žalostni naznanjamo pretržno vest, da je naš preblagi in nadvse ljubljeni soprog in oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Janko Traun

bivši trgovec itd.

v torek dne 6. decembra t. l. v 70. letu svoje starosti boguvdano preminul.

Pogreb predraga pokojnika bo v četrtek dne 8. decembra t. l. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Bleiweisova c. 20 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA dne 6. decembra 1938.

Anica, roj. grofica Lichtenberg, soproga, Janko in Vanda, otroka, ter ostalo sorodstvo.

Občina Ljubljana
Mestni potrebnik zavod v Ljubljani

ANT. KRISPER COLONIALE
LASTNIK

VERLIČ JOSIP, LJUBLJANA

TYRŠEVA C. 31 — BLEIWEISOVA C. 56
Veletrgovina kolonialne in špicerijske robe
Veložravarstva kave / Mlini za dišave

Telefon Interurban 2303 / Brzojavni naslov: Verlič Ljubljana / Ustanovljeno leta 1834

POSLOVNA HIŠA IN SKLADIŠČA
Direktni uvoz kave, čaja, južnega sadja, dišav in vsoga drugega kolonialnega blaga.
Zaloga spirita, žganja in vseh mineralnih voda.
Točna postržba / Ceniki na razpolago

Pred 300 leti

se je pripisovalo z Rogaško slatino dosežena zdravljena neki tajinstveni sili.

Danes

je ta zdravilna moč znanstveno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človeštvu.

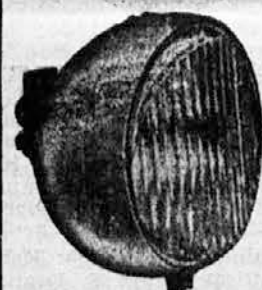
Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. Tudi Vam bo Vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge pijete Rogaško slatino!

Vam je pri snazenju štedilnika, jedilnega pribora, medenine, emajla, steklenine itd. res neobhodno potreben, ker Vam osnaži vse brez uporabe kakih drugih pripomočkov. Ovoj z modro dekleico je znak naše kvalitete. Za cenjena naročila se priporoča

SLAVIN!

**Najpopolnejši
žarometi proti
megli in ostali
avtomaterial**

M. BAHAR - LJUBLJANA
Celovška c. 38 — Telefon 22-92

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, journala, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

**KMETSKA POSOJILNICA
LJUBLJANSKE OKOLICE**

r. z. z n. z. v Ljubljani

Nove vloge

so vsak čas izplačljive in jih obrestuje **po 4%** vezane na 3 mesece pa . . . . . **po 5%**

Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod

Ustanovljena leta 1881

Darila

za Božič, lepa in praktična, s katerimi gotovo razveselite obdarovanca, kupite

po znižanih cenah v

MANUFAKTURI NOVAK

**LJUBLJANA — Kongresni trg 15
pri nunski cerkvi**

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snažil obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Francišškanska ulica 3

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo, da je danes umrl, previden s tolažili sv. vere, po kratki, mukepolni bolezni, gospod

Franc Premrov
industrialec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek dne 8. t. m. ob 2. uri popoldne iz njegovega doma na pokopališče v Cerknici.

Martinjak pri Cerknici dne 6. decembra 1938.

Fani Premrov roj. Lah, soproga;
Vladimir, sin;

Mimi Pogačnik, Stana Pogačnik, Dana Šerko, hčere;
Pepi Modic roj. Premrov, Lina Reven roj. Premrov, sestri;
Dr. Ivan Premrov, brat; Edvard Pogačnik, Hinko Pogačnik, zeta; Iza Premrov roj. Beneš, snaha; Edvard, Hinko, Dano, Franci, Vojko, Vladko, vnuki.

Za naročila vseh trgovskih, uradnih in drugih tiskovin se priporoča

**TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA**
Gregorčičeva ul. 23
Telefon 25-52

**LASTNA
KNJIGOVEZNICA**

**Ne kupujte tehtnice!!!
preden niste vprašali pri nas**

5letna garancija!

Izdelujemo
3 vrste
avtomatičnih
tehtnic

5letna garancija!

od 2 do 20 kg
v prvovrstni
kvaliteti
v raznih barvah

Titan d. d., Kamnik

Najugodneje kupite

vsakovrstne trgovske knjige, kot ameriške žurnale, glavne knjige, blagajniške knjige itd. pri

A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ul. 12-14

ker smo jim cene vsled velike zaloge v engros in detajlni prodaji globoko znižali // Trgovina s papirjem, šolskimi, pisarniškimi in knjigoveshki potrebščinami na debelo in na drobno Lastna industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov